

Órmezői Morus Tamás Egyesület

2019

Morus Tamás Napja – június 22.

Az Egyesület 2019. évi tevékenysége

***H**a szilárd, izzó, nagy a szeretet,
Nem érhet semmi baj, bú vagy csapás,
légy szerető, megelégedett,
Azzal, hogy tűrsz, s keveselj minden mást.
Thomas More*

Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület

A kiadvány anyagának megírásában az Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület tagjai és támogatói vettek részt. A hosszabb szövegrészek szerzőit a kiadványban tüntettük fel. A képeket egyrészt az Egyesület tagjainak saját amatőr felvételeiből válogattuk, másrészt Héra András tanár úr által készített képekből.

Szerkesztette: Szalánczi Gabriella

Kiemelt támogatónk Újbuda Önkormányzata

Nemzeti Együttműködési Alap

Nemzeti
Együttműködési
Alap

Felelős kiadó: Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Budapest, 2019. december

Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület www.omszte.hu

Adószám: 18056824-1-43

Nyomdai kivitelezés: Pannonia Nyomda Kft., Budapest

Kedves Olvasó!

Szeretettel ajánlom az Egyesületünk 2019. évi kiadványát.

Az Egyesület 29 éve alakult meg. A közel három évtized egy egyesület életében, fennmaradásában nagy idő. Tagságunk átlagéletkora ez idő alatt tovább nőtt, és a bekövetkezett halálesetek pedig mindenkit megviseltek. A veszteségek ellenére az egyesület tagjai továbbra is arra törekednek, hogy az alapításkor megfogalmazott küldetésünket képviseljük Örmezőn.

„Az Egyesület, – ahogy azt alapító okiratában is megjelölte – kulturális, szociális tevékenységet, ismeretterjesztést kíván folytatni, részt kíván venni a kulturális örökség megóvásában a keresztény értékrend szellemében. Az Egyesület alapvető célja az egymást is segítő közösség létrehozása, összefogása és működésének megszervezése.

Az Egyesület munkálkodik Örmező mindennapi életének megszépítésén, mindig építő szándékkal vesz részt a közélet fórumain az általa képviselt erkölcsi értékrend szellemében, amelynek alapjai: általános emberi értékeken alapuló erkölcsi normák elfogadása, a harmonikus családi élet fontosságának elismerése, a közéleti lelkiismeretesség és tolerancia képviselete az emberi együttélés minden területén.”

Küldetésünk folyamatos képviseletéhez igen nagy szükség lenne örmezői, hívő katolikus fiatal emberekre, akik tovább tudják folytatni hagyományainkat.

Ebben az évben bekövetkezett szervezeti változás, ami ösztönzően hatott a mi Egyesületünk életére is. A *Weiner Leó Katolikus Zeneiskola és Zeneművészeti Szakgimnázium* fenntartását 2018. szeptember 1-től a katolikus egyház vette át az állami fenntartótól. Ezzel a változással felmerült igény arra, hogy az iskola koncertterme biztosítson helyet a vasárnapi szentmisékre. A Községi Házból történő átköltöztetésben több önkéntes tagunk teljes odaadással részt vett, hogy kialakítsuk azt a bensőséges helyszínt, amely méltó környezet egy szentmise megtartásához.

Húsvét után, május 19-én volt az első szentmise a koncertteremben. Köszönet az iskola műhelymesterének a kapott segítségért.

Az igazi megoldás egy örmezői kápolna felépítése lenne, amelyhez a helyi polgárok akaratára és összefogására lenne szükség. Pillanatnyilag azt reméljük, hogy az iskolához felépül egy nagyobb koncertterem, amely be tudja majd tölteni a leendő kápolna szerepét is.

És most lássuk időrendi sorrendben az év eseményeit.

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

2019. január-február

Minden év elején van a pályázatok beadásának ideje. Mint minden évben idén is meghirdettek civil egyesületek részére támogatási pályázatokat. Mi is benyújtottunk pályázatokat a **Nemzeti Együttműködési Alaphoz** (NEA) és az **Újbudai Polgármesteri Hivatalhoz**. A NEA, illetve az új nevén Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. elfogadta a pályázatunkat, amelyben 200 000 Ft vissza nem térítendő támogatást kértünk. Bár a pályázatunkat befogadták, de sajnos a támogatás megítélése tárgyában egyelőre várólistára kerültünk.

Az Önkormányzat működési és kulturális támogatást kérő pályázatunkat befogadta és 100-100 eFt értékben támogatást.

2019. március 16. és október 6.

Robert Bolt: Egy ember az örökkévalóságnak című előadás megtekintése a Nemzeti Színházban.

A Nemzeti Színház ebben az évben vitte színre Csiszár Imre rendezésében Robert Bolt Egy ember az örökkévalóságnak című színdarabját.

Számunkra elsősorban azért volt fontos ez az előadás, mert Morus Szent Tamás – a hatalommal szemben, a hitéért, meggyőződéséért, akár élete árán is végsőkéig ragaszkodó ember példaképe lett. Morus Tamás, a lord-kancellár nemcsak a királlyal, VIII. Henrikkel szemben lépett fel, hanem bizonyos fokig eltért az akkori társadalmi normáktól. Ő volt az az ember, aki az árral szemben úszik. Evangéliumi tisztasággal vállalta elveit, és inkább elbukott, hogy megtagadta volna hitét és elveit.

Emlékeztető: Morus Tamás (*Sir Thomas More*) 1478-ban született. Apja bíró volt és fiát is kiváló nevelésben részesítette. Ügyvédként politikai pályára lépett és tagja lett az angol parlamentnek. Nagy tudású humanista tudós volt, előadásokat tartott Oxfordban. Teljes odaadással küzdött a protestantizmus ellen.

Morus társadalmi érdeklődésére utal az 1516-ban kiadott Utópia című műve, amely gyakorlatilag a polgári utópikus szocialista irodalom forrása lett.

Azt vallotta:

**„Ahol jog és igazságosság forog kockán,
nem számít sem tekintély, sem személy”**

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Megingathatatlan katolikus elkötelezettsége miatt nem tette le a hűségesküt VIII. Henrikre sem, amikor az szakított a pápával, mert nem kapta meg tőle a hozzájárulását az Aragóniai Katalinnal kötött házassága felbontásához, hogy elvehesse Boleyn Annát. A zsarnok Henrik azzal, hogy az angol egyház fejének ismertette el magát, egyben kétségbe vonta a pápa főségét. A király, Morust, az országszerte nagyra becsült tudóst és lordkancellárt, aki ellenezte ezt a lépést, hazaárulásért perbe fogták és kivégezték.

A VIII. Henrik döntése eredményeként 1530. március 7-én alakult meg az anglikán egyház. „Anglia királyai fölött egyedül Isten áll.” mondta VIII. Henrik. Azóta is minden angol király feje az anglikán vallásnak, mint ahogy napjainkban Erzsébet királynő is viszi ezt a tisztséget.

Morus Tamást 1886-ban boldoggá, 1935-ben szentté avatták, ő lett az államférfiak és a jogászok védőszentje.

Mit hordoz számunkra, egyszerű polgárok számára ez a példa?

A választ röviden így fogalmazhatjuk meg:

„Bármilyen hitet, meggyőződést, erkölcsi értéket sutba dobunk az érvényesülésért, vagy merünk hallgatni lelkiismeretünkre, benső sugallatokra, ha azok látszólag nem hatékonyak, esetleg hátrányos helyzetekbe sodornak?

Életünk fordulópontjain mindannyian vergődtünk már ilyen dilemmák között.”

A darab címszereplője Rátóti Zoltán volt. A színész nagyszerűen formálta meg Morus Tamás helytállását hitében, és vívódását környezetével és VIII. Henrik királlyal. Az előadás végig feszült figyelembe tartotta a nézőket, ami a nagyszerű színészi alkotásnak is köszönhető. Az előadás végén Mednyánszky Attila színház igazgatója köszöntötte Rátóti Zoltánt, aki Kiváló Művész elismerést kapott a Március 15. Nemzeti ünnepünk alkalmából.

Hangversenyek a Weiner Leó Katolikus Zeneiskola, AMI és Zeneművészeti Szakgimnáziumban

Március 30-ai műsor

1. Leo Brouwer: *Két etűd Nr.17.20.*

Piazzolla: *Primavera portena* – Riesz Péter, gitár

2. Phil Cardew: *Scherzo* – Tomcic Roland, klarinét

3. Haydn: *c-moll szonáta I. tétel* – Hámori Belán, zongora

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

4. *Joaquín Rodrigo: Sonata Giocosa II.t.*

Piazzolla: Verano porteno – Rizmajer Bence gitár

5. *Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. t.* – Csanády Dávid hegedű

6. *Sztravinszkij: 3 darab szóló klarinét* – Tomcic Roland klarinét

7. *Liszt: h-moll Ballada* – Kepes Olivér zongora

8. *Hidas Frigyes Florida Concerto I-II. t.*

versenymű két harsonára – Ruzsányi István, Nok Roland harsona

Május 5-ei műsor

1. *Massenet: Meditation* – Sárközi Ádám gordon

2. *Ian Clarke: Hypnosis* – Boros Adrienn fuvola

3. *Charlier: Solo de Concours* – Ligabue Sergio trombita

4. *Popper: d-moll koncertpolonéz* – Szabó Lilla gordonka

5. *Bach: g-moll preludium és fuga WK2*

Beethoven: f-moll szonáta Op.2. Nr.1. I. tétel – Nyári Károly zongora

6. *Wilhelm Popp: La Traviata-Konzert-Walzer* – Hézszer Tünde fuvola

7. *Martinu: Változatok egy szlovák népdalra* – Fóti Csilla gordonka

8. *Neruda: Esz-dúr concerto II-I. tétel* – Sallai D. Barna trombita

9. *Paul Taffanel: Andante Pastoral et Scherzettino* – Boros Adrienn fuvola

10. *Cassado: Requiebros* – Balázs Emma gordonka

November 16-ai műsor

1. *Misek: Szonáta I. tétel* – Sárközi Ádám nagybőgő

2. *Kovács Béla: Hommaga á Hacsaturjan* – Zsigmond Szabolcs klarinét

3. *Corelli: d-moll szonáta II. tétel* – Ruzsányi István harsona

4. *Schumann: Intermezzo*

Verdi: Stornello – Takács Hanna ének

5. *Doppler: Fantaisie Pastorale Hongroise* – Virág Lilla fuvola

6. *Brahms: h-moll rapszódia* – Hámosi Belán zongora

7. *Dvořák: a-moll hegedűverseny I. tétel* – Szabó Gergely hegedű

8. *Bozza: New Orleans* – Nok Roland harsona

9. *J.W.Lee – Koreai Népdal Szvit*

Kang Seuk-Ju-piri (koreai népi hangszer) – Park Eun-Kyung hegedű,
Kwoun Hyun-Jin gordonka, Kim Min-Ji zongora

10. *Mozart: C-dúr zongoraverseny K.467* – Kikuchi Reiko 1. zongora,
Zentai Katalin 2. zongora

Mind három hangverseny műsorvezetője Héra András tanár úr volt.

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Az idei év mind a három koncertje felejthetetlen élményt nyújtott mindazoknak, akik meghallgatták a zeneiskola ifjú tehetségeit.

A három koncert közül még inkább kiemelkedő volt a novemberi hangverseny, amely a fiatal művészek számára óriási sikert hozott.

Az esemény ünnepélyességét emelte a nagyon várt zongora-avatás, hiszen először mutatták be a közönségnek a zeneiskola új FAZIOLI zongoráját.

Mit tudhatunk erről a csodálatos hangszerről?

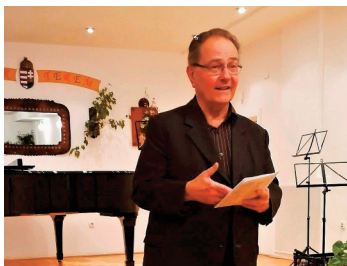
A zongorapiacon a Bösendorfer, a Steinway és a Yamaha mellett az 1981-es frankfurti zenei vásáron jelent meg az úgynevezett Fazioli zongora. A hangszer névadója és ötletgazdája Paolo Fazioli volt, aki három évtizeddel ezelőtt, saját bevallása szerint nem pénzért, hanem szerelemből kezdett zongorákat készíteni. Ő maga továbbá fákhöz, akusztikai hangzáshoz és magához a zongoraépítéshez értő szakemberekből álló csapata az észak-olaszországi Sacilében olyan zongorát alkotott, amely méltó párja lett Stradivari híres mesterhegedűinek. A két hangszermárkában nemcsak a kiváló minőség, hanem a felhasznált fa típusa is közös: mindkettő a Sacilétől közel száz kilométerre található Fiemme-erdő különleges lucfenyőiből készült. A Fazioli hangszereket – évente csak mintegy 110 darabot – egyenként, kézzel készítik el a mindössze harmincöt fős sacilei műhelyben. A műhely egyébként Fazioli apjának bútorgyárára épült rá.

A hangverseny másik emlékezetes eseménye volt a koreai művészek látogatása és fellépése volt a szakgimnázium koncertermében.

Hogyan alakult ki ez a gyümölcsöző kapcsolat?

A Zeneiskolában több éven át tanított a japán Kikuchi Reiko korrepetitorként, zongorakísérőként. A bájos Kikuchi Reiko mindvégig nagyon kedvelt, szakmailag is kiváló művész volt. Reiko tanárnő révén sikerült a koreai művészeket is meghívni a mi koncertünkre, ahol koreai népdalokat adtak elő, többek között egy különleges népi hangszeren a pirin – megszólaltatva. Ez a hangszer sajtóságosan szép és érdekes színt hozott az előadott kamaradarabokba. A hangszer népi jellege azonban szólóban mutatkozott meg igazán, mert egészen egzotikus hangzású dallamkezelésével varázsolta el a hallgatóságot. A koncert végén mosolygós, boldog arcokat lehetett látni, mind a hallgatók, mind az ifjú előadó-művészek és tanáraik részéről.

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Héra András tanár úr

*Kikuchi Reiko és
Héra tanár úr*

*Kim Min, Ji-Kang Seuk-Ju,
Park Eun-Kyung, Kwoun Hyun-Jin*

Kóreai zenészek

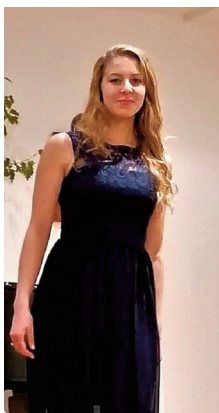
*Kikuchi Reiko-Zentai
Katalin*

Hátori Belian

Sárközi Ádám

Takács Hanna

Virág Lilla

Zsigmond Szabolcs

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

2019. április 12. – IX. Versmaraton Örmezőn

2011. óta minden évben a Magyar Költészet napjához igazodva, az idén április 12-én szerveztük meg a Községi Házzal közösen a **Versmaraton** című programunkat.

Első osztály

Pető Intézet

Szentgyörgyi Tamás

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

A Versmaraton helyszíne, mint mindig a Költők parkja volt, Kálnoky László, Kormos István, Zelk Zoltán emlékhelyén.

A hivatalos koszorúzás, Molnár László alpolgármester beszéde, majd a Tarka Színpad művészeinek versmondása után kezdődött el a program. Először az Eszterlánc Óvoda és a Kelenvölgy-Örmezői Napsugár Óvoda lelkes kis óvodásai vezették fel az ünnepet. Ezt követően az általános iskola alsós osztályai is felkészülten és teljes odaadással szerepeltek. Nagy tapsot is kaptak a kicsik. Ki kell emelni a Pető Intézet gyerekeit, akik példát mutattak az akarásból, hogy színpadon mutassák meg tudásukat. Meg kell említeni egyenként nevüket, valamint tanárukat, aki nagy szeretettel irányította, vezette a tanítványait.

Tanáruk: Kucsák István Konduktív Pedagógiai Központ tanára.

Gyerekek: Szilágyi Dominik, Szidonya András Róbert, Nagy László Ádám, Péntek Patrik Benedek, Danó Sára Katalin, Nagy Ambrus, Madaras Dorottya, Pető Anna, Cimer Dorottya, Cimer Bálint.

Az elhangzott versek:

Kányádi Sándor: Álmodó

Petőfi Sándor: Nemzeti dal

Csukás István: A nyekeregdi kerékgyártó

Petőfi Sándor: Pató Pál úr

Danó Sára Katalin: Paradicsom

Petőfi Sándor: Ezrivel terem a fán a meggy,

Weöres Sándor: Az éjszaka csodái,

Kovács Barbara: Ma rossz leszek,

Kovács Barbara: A csacsi

A felső tagozat növendékei után már a felnőttek, fiatalok és idősek mondták el kedvenc verseiket, amellyel versszeretetükről tettek tanúságot. Örömmel tapasztaltam, hogy voltak új versmondók is.

Sajnos ezen a napon, az áprilisi hónapra jellemzően az időjárás sajnos nem volt kegyes hozzánk. Szeles, hideg idő volt, majd ½ 5-kor az eső is el kezdett esni, így a versmondók bánatára be kellett fejezni a programot.

2019. május 24. – Morus Nap

Előadónk Marosváry István mérnök tanár

Margit híd szörnyű katasztrófájának igaz története címmel

Édesapám, Marosváry János mérnök utászörnag, 1940-től a Ludovika Akadémia korábbi tanára visszaemlékezése alapján mondom el a Margit híd 1944-es szörnyű katasztrófáját, aminek éppen idén van a 75. évfordulója.

Kezdetben lelkemre kötötte, hogy erről soha, senkinek ne beszéljek, mert nem fogom túlélni. De túléltek és azért tudom mindezt elmondani.

Édesapám ehhez tartotta magát, mert sok konspirációs és koncepciós ügy volt a Margit-híddal kapcsolatban, és azt hiszem, hogy az sem véletlen, hogy még ma is sok problémát okoz ezeknek a feltárása és nyilvánosságra hozatala.

Rengeteg cikk, könyv jelent meg időről időre melyben össze-vissza írnak arról, hogy 1944-ben a Margit híd pesti 2. pillér-része összeomlott, mert felrobbantották a németek.

Mivel édesapám az autentikus, úgymond "koronatanúja" ennek az egész történetnek, erről szeretnék a későbbiekben beszélni.

Még mielőtt elkezdeném, meg kell említenem, hogy én mérnök-tanár vagyok, nem történész. De tudom, ha az ember a múltat ismeri, akkor a jelent jobban megérti és merészebben, tudatosabban tekint a jövőbe.

Egy nemrégiben elhunyt híres amerikai magyar történész John Lukács jelentette ki, hogy a történelem nem tudomány, mert az mindig az emberektől, és a mindenkori politikai körülményektől függ, és ennek fényében magyarázhatják.

Egy kicsi kitérőként erre szeretnék én néhány érdekes történetet példaként elmondani, ami engem meghökkentett, vagy pedig azt mondom, hogy nem értem.

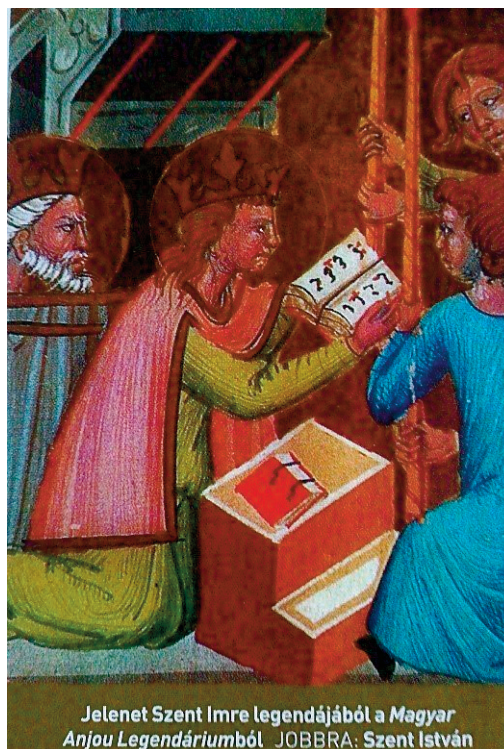
Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Az első történet Szent Imre hercegről szól.

Amint az köztudott, Szt. István király feleségével, boldog Gizellával Esztergomban, Veszprémben, Székesfehérváron volt a székhelyük és nagyon szép családi életet éltek. A Képes Krónika szerint több fiú is született, de csak két fiú neve ismeretes, egyikük Ottó, másik Imre. Ottó bizonyára fiatalon meghalt, így utódlás szempontjából Imre maradt az uralkodópár egyetlen reménysége. Így neveltetésére is nagy gondot fordítottak, amiben nagy szerepe volt Szent Gellért-nek is.

Egy érdekes élményem volt, egy kedves tanár kollegámmal, Dr. Nagy Domokos Imre történésszel. Az Akadémiára is kerülhetett volna, csak a családi háttere nem engedte, sőt büntetésből egy ipari tanuló intézetbe került történelem tanárnak. Az én kedves kollegám viszont családi hagyományból vadászattal is foglalkozott, és hobbiból járt vadászni. A vadászat külön szakma, és elkezdett kutakodni Szent Imre életével kapcsolatosan. Elment Rómába, Münchenbe, Velencébe, Krakkóba és természetesen Esztergomba is, és anyagot gyűjtött, hogy azon a bizonyos vadászon mi történt? Vadász szakmai szempontból kiviláglott – különböző szabályok vannak a vadászat meneténél –, hogy szó sem lehetett arról, hogy egy vadkan ölte meg a leendő királyt.

Kevesen tudják, de legalább is nem sokat olvashattunk arról, hogy Szent István király olyan erős keresztény hatalmat hozott létre az Ő korában 1020 körül, hogy a fia egyértelműen – hiszen az édesanyja révén, aki bajor királylány volt – a német-római császárság trónörökösi várományosa is volt, ami a szövetségeseinknek, a németeknek ez nem tetszett.

Jelenet Szent Imre legendájából a Magyar Anjou Legendáriumból. JOBBRA: Szent István

Forrás: History Magazin

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Ez a kedves történész tanár, vadász szakmai szempontból leírta tanulmányában, hogy egy klasszikus politikai cselekmény, merénylet, gyilkosság áldozata lett Szent Imre herceg. A mai napig az iskolákban is így tanítják, a köztudatban az él, hogy Szent Imre herceget a vadkan ölte meg 1031 szeptember 2-án. (Igfőn erdő Bihar vármegye?) Éppen a napokban került kezembe a Kossuth kiadótól a magyar történelemről megjelentetett nagyon szép album sorozat, melyben változatlanul a vadkan variáció szerepel.

És milyen érdekes, hogy ezt a tanulmányt a kedves kollegám 1992-93 körül írta meg. A szép vaskos anyagot bevitte a Magyar Tudományos Akadémiára, – hiszen volt olyan kollegája, akivel jó kapcsolatban volt, és természetesen elutasították.

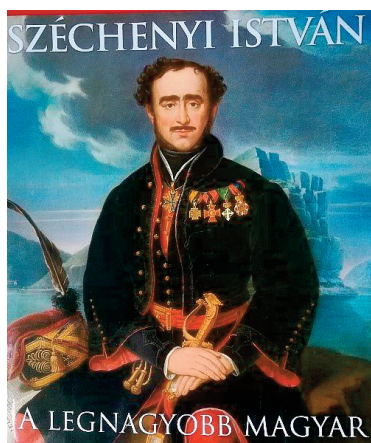
Sok olyan érdekes dolgot tudok még elmondani a történelmünkkel kapcsolatosan, ami nem forog közszájon.

A következő témáimat, amikhez sok forrásanyag is van, engedjék meg, katolikus hívő ember létemre egy egészen más aspektusból világítsam meg.

Három embernek az esetét fogom megemlíteni, és mind a három nagy személyiség története, élete kizárt, hogy öngyilkossággal fejeződött volna be.

Az első, a legnagyobb magyarnak nevezett gróf Széchenyi István.

A 70-es 80-as években volt, egy nagyon kedves barátom, aki az esztergomi levéltárban dolgozott. Egy levéltárban nagy lehetőségek, sok fáradságos munka van. Kutakodása közepette ráta-
 lált arra az érdekes jelentésre, amit az esztergomi érseknek írtak Döblingből, a szanatóriumból. A főméltóságú Széchenyi gróf úrnak volt egy tiszteletre méltó lelki vezetője, aki rendszeresen meglátogatta, hosszan beszélgettek, ezt a rendszeres együtt létet a bécsi udvar is eltúrte. A levelek egy részében utalás van arra, hogy a gróf úr mély hitéletet élt és gyakran szentségekhez járult, 1860 április 8-ai haláláig.

Forrás: History Magazin

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Forrás: Rubicon Magazin

A következő történet gróf Teleki Pál miniszterelnök úrról szól.

Teleki Pál miniszterelnök tragédiájáról nagyon sokat hallottam 2016-ban. A Rubicon folyóirat óriási cikksorozatot írt róla. Napokban megjelent a hír, hogy újabb végrendelet, illetve levelek kerültek elő Teleki Pál miniszterelnök úrtól. Az egészben az a furcsa, hogy Ablon-

czi László történész valóban rendkívül aprólékosan mindent leírt. Az a baj csak, hogy én is kaptam híreket. Az én információm néhai Szabó Géza kanonok úrtól származik, aki hosszú évekig a Szent Imre város plébánosa volt, kitűnő káplánokkal és végül pedig a Szent István bazilikának volt a nagyprépostja, kanonokja. Beszélgető viszonyban voltam vele. Egy alkalommal bent voltam a Bazilikában, és suttogva mondta nekem: „Figyeld ezt az öreg atyát. Az az atya volt a gyóntató papja Teleki Pálnak”. Én láttam azt az idős atyát. És mit mondott el a kanonok úr? Azt mondta el, hogy ez az atya az esztergomi levéltárban írásba adta – hogy miért nem tudnak róla, azt nem tudom –, de egyértelműen leírta a következőket: idézem szabadon a lényegét:

Ama bizonyos tragikus napon 1941 ápr. 2-án, amikor erről a tragédiáról, „öngyilkosságról” beszéltek, az a nap úgy kez-dődött, hogy hajnalban a miniszterelnök úr fölkelt, lement a Bazilikába, megkereste a gyóntató papját, felvette a bűnbánat szentségét és végül a nagy cserkész dzsembori misén az oltári szentséghez járult.

S utána jött az este. Másnap holtan találták...

Köztudott volt, hogy a náci vezetésnek nagyon terhesnek bizonyult a Teleki miniszterelnöksége.

Volt igazságügyi írásszakértő, aki a búcsúleveleket grafológiai szempontból megvizsgálta, mesteri hamisítványoknak vélte.

Mondom a harmadik történetet, amely a nagy színész királyról, Latinovits Zoltánról szól.

Hosszú éveken keresztül – nagy örömünkre – a balatonszemesi nyaralónkban üdült és töltötte sokszor szabadidejét Latinovits Zoltán és Ruttkai Éva. Személyesen is ismertem őket, én vittem a művész úrnak a borocskát,

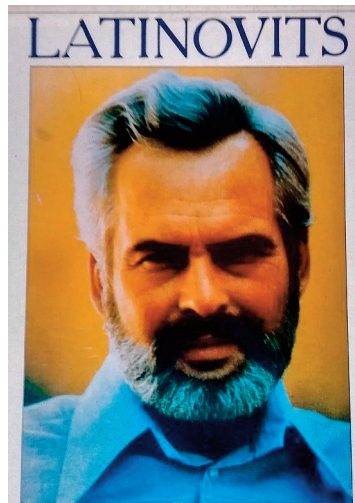
sokszor volt lehetőségem találkozni vele. Sokat mesélt ott, a mi kertünkben. Egyik alkalommal 1976. június 4.-én korábban érkezett az édesanyjához a szomszédba – Kinga nénihez –, s azt mondta, hogy „Édes Zoltán fiam, sétálj egy kicsikét, mert még nem készült el az ünnepi ebéd”. Zoltán fogta magát, és fölment a balatonszemesi plébániára, amely a Fő út melletti épületben volt, és a színész király elbeszélgetett a Rosta Ferenc plébánossal (a későbbi székesfehérvári segédpüspök) és tőle személyesen hallottam a tragédia előzményét.

Amikor Zoltán meglátogatta a plébánost, hiszen volt másfél óra szabadideje, és elbeszélgettek. Egy jól képzett lekipásztor s egy kitűnő színész, volt miről beszélgetniük. Utána dolga végeztével, - Zoltán bűnbánati szentséget vett fel, az eukarisztiához járult, majd koccintottak egy pohár borral és szívélyes búcsút vettek egymástól.

Később, Garamvölgyi László a BRFK valamikori szóvivője, Szent György lovag, leírja könyvében, – nagyon nehéz megkapni a könyvet –, mint rendőr nyomozó, azoknak az elmondásaiból, akikkel találkozott, hogy Latinovits Zoltán milyen útvonalon ment és mi történhetett vele. Garamvölgyi László egyértelműen leírja, hogy szó sincs arról, hogy túl sokat ivott volna, amint ezt a plébános úr is igazolta. A következő lépésben pedig, hogy az az út, ahol történt a tragédia – azt én is jól ismerem – egy mellékút kb.5 méterre a vasútvonaltól. Ha azt mondják, hogy a vasúti síneken tévelygett, az kizárt dolog. (A hatalom nagyon nehezen tűrte a színész király tevékenységét, Veszprémben is.) S jött a vonat és elütötte és szörnyet halt...

Tehát három esetet mondtam el. Az öngyilkosságok, véleményem szerint kizárt dolog!

Az, aki katolikus emberként szentségekhez járul, bűnbánati szentséget vesz fel rendszeresen és az oltáriszentséghez járul, az nem tud olyan mértékben „kikattanni”, hogy maga ellen fordítsa a fegyvert, vagy bármit. Valahol ezekről nem lehet tisztán, nyíltan beszélni.

Forrás: Hungaroton lemezborító

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

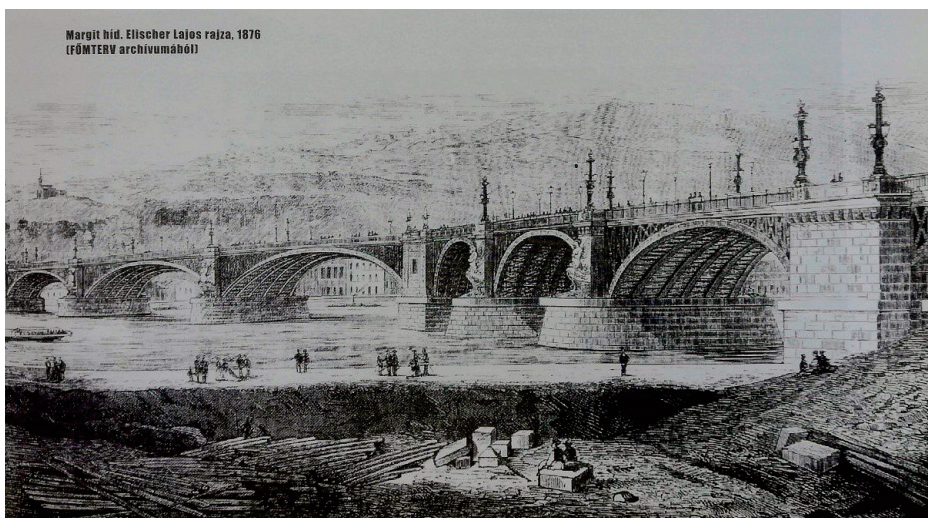
Ki, hogy akarja értelmezni a történelmet, mint utaltam az előadásom elején.

Nos, ha már meghallgatták ezt a kis bevezetőt, akkor nézzük a Margit-híddal kapcsolatos történeteket.

Tehát, hogy elkezdjem a Margit-híd történetét, engedjék meg, hogy egy kissé bemutassam a családom azon részét, ahonnan ez az egész előadás kikerekedik.

Négy évvel ezelőtt 2015 nyarán, egy Isonzó – Doberdó első világháborús emléktúrán vehettünk részt feleségemmel. Ennek a túrának az oka, gyökere, nyilvánvalóan az volt, hogy az én nagyapám Marosváry Mischinger Gergely magas rangú katonatisztként részt vett az I. világháborúban. Születésem előtt meghalt. Édesapámtól tudom, – a korabeliek így nevezték – hogy a „sivatagi róka”, Ervin Rommellel is együttműködött annak idején. Sikeres hadműveletekhez tudott hozzájárulni ő, mint a hadtáp ellátásnak a vezetője. A korabeli sajtót fájón, szívbe markolóan olvasom, hogy nagyapámat mennyire szerették és micsoda nagyszerű bravúrokat tudott megcsinálni. Amikor az olasz hadsereg éhezett, akkor a magyaroknak volt mit enniük, mert hát meg tudták jól szervezni az ellátást, hála Istennek és nagyapámnak.

Ezen az, emléktúrán egy utolsó lendvai búcsúvacsorán, volt egy nagy társasági beszélgetés. Egy jó ember valahogy véletlenül szájára vette a

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Margit-hídat. S azt „merte mondani” előttem, hogy fölrobbantották, meg fölrobbant. Erre én is fel szoktam robbanni, és azt mondtam, hogy „összedőlt kérem szépen”. Micsoda? Szólalt meg egy ősz hajú kedves úriember az asztaltársaságunkban. Én, mint mindig, megint olyan viccesen, ahogy szoktam mondogatni és lekötni a hallgatóságot, hogy „az nem egészen így volt”.

– Milyen alapon mondom én ezt? – kérdezte a kedves asztaltársam

– Korona tanútól vallom és tudom – válaszoltam

Erre benyúlt a mellényzsebébe, elővett egy névjegykártyát, az orrom alá dugta, és azt kérte, hogy a jövő héten legyek szíves felmenni hozzá. Megnéztem a névjegykártyát – persze már otthon – és kiderült, hogy az Antall kormányzat kabinetfőnöke volt és ma a VERITAS Történeti Kutató Intézet főigazgató helyettese Prof. Dr. Marinovich Endre. Gondoltam ez egész izgalmas dolog lesz, ha engem egy ilyen komoly intézmény, interjúra akar meghívni. Amikor bementem hozzá, azzal kezdtem, hogy rengeteg koncepció és konspiratív dolog van a Margit híd ügyében, amelyet nagyon nehezen lehet majd kutatni, és gyakorlatilag nem szeretném, hogy nyilvánosságra kerüljön, addig, amíg az ügy teljes egészében nem fog összeállni. Így azután bizalmasan négy szem közt beszélünk az ügyről. Később Szakály Sándor főigazgatóval is beszélhettem röviden és megállapodtunk vele, hogy kutatni fogják az ügyet. Maximális bizalmukról biztosítottak. Tehát elkezdődött a kutatás dr. Joó András főmunkatárs vezetésével.

Nagyapám a háború alatt megsérült, nagyon súlyos sérülést kapott, és visszarendelték a háború vége felé Szabadkára. Regényes úton-módon édes nagymamámmal, és édesapámmal – aki 1911-ben született Marosvásárhelyen –, 1919-1920 táján Budapestre kerülhettek.

Mivel nagyapám katonacsaládból származott -, hagyományból, édesapám is fiatalon bekerült a pécsi „cögerájba” (kadetiskola), majd a Ludovikára.

Itt kezdődik a Margit-híddal való érdekes kapcsolata. Az édesapám utász tisztként fejezte be a katonai tanulmányait, majd, mint sikeres pályakezdő katonatisztként, kitüntetésképpen bevonulhatott Észak Erdélybe, vissza a szülőföldre. Az édesapám a bevonulással kapcsolatos utász, hidász feladatokat valószínűleg annyira jól teljesítette, hogy az Erdélybe való sikeres visszafoglalás után előléptetésként fölrendelték a budapesti Ludovika Akadémia tanárának. Mint utász tiszt, a híd tanszékvezető tanára lett.

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

A háború tovább folyt, 1944. augusztus 23.-án volt a román árulás. Hátról támadta a román hadsereg a központi hatalmak hadseregeit, így a magyar hadsereget is. A magyar honvédség vezérkara a Kormányzó úrral egyetemben úgy döntött, hogy a háború végén lesz – ami lesz, legalább az a jól kiképzett, megbízható katonai kontingens, a Ludovika tisztikara, vezérkara, illetve a diáksága – amelyik kitűnő válogatott legényekből állt – maradjon meg, és a háborútól is meneküljön meg. Emiatt, ahogy közeledett a szovjet hadsereg, jöttek a bombázók nyugatról, egyértelművé vált, hogy a Ludovikát, teljes egészében menekíteni kell az úgynevezett fegyvermentes, – vagy háborúmentes-övezetbe. Tehát 1944 nyarán összecsomagolták az egész Ludovikát, minden hallgatóját és a vezérkar családtagjait is, hogy együtt menjenek azokra a területekre, ahol vélhetően, katonai konfliktusba nem fognak kerülni. Milyen érdekes, hogy a Magyar Honvédség ezt a száz egynéhány embert a legkorszerűbb teherautókkal, gulyás-ágyukkal, sátrakkal, rádió felszereléssel, biciklikkel, teljes téli-nyári ruházattal felszerelve indította el. Esztergomban szálltak meg legelőször, és 1944. november 4.-én reggel édesapám parancsot kapott, a feljebbvalótól, hogy jöjjön föl Budapestre, a Honvéd Főparancsnokságra.

Édesapám családjával együtt feljött Budapestre, majd megjelent a Honvéd Főparancsnokságon, a Bem József téren. Rendben 1944. november

Forrás: Dr. Gál Imre – A budapesti hidak

4-én délelőtt elvégezte feladatát. A Bem rakpart 54-ben, a Margit-híd rakpart sarki épületének 2. emeletén éltek édesanyám nagyszülei, ott várakozott édesanyám és a bátyám, hogy édesapám munkája elvégzése után visszamenjenek Esztergomba. Ahogy édesapám kijött a Honvéd Főparancsnokságról és elindult a rakparton a Bem rakparti sarokház felé, óriási nagy robajt, hatalmas nagy füstfelhőket és lángnyelveket észlelt, elborzadt.

Apám látta, amint a Margit-híd pesti hídfőjének híd íve, tartója, belezuhant a Dunába. Teljes forgalom volt rajta, gyerekek, felnőttek sétáltak a hídon, óriási füst, porfelhő és lángnyelvek voltak láthatók, hatalmas csattanások, a

teherautók, a buszok, villamosok és minden belezuhant a folyóba. Javeszékelés és riadalom volt mindenütt. Gothár Péter két dokumentumfilmet is forgatott a katasztrófáról, amit az MTV a 70-es, 80-as években be is mutatott. Ezekben a filmekben konklúzióként megállapították, hogy robbantás okozhatta a tragédiát.

Megjegyzem a film láttán édesapám is megerősítette, hogy amit a szemtanúk vallottak az igaz, mert ő is ezt látta akkor, de a tragédia oka más volt, s mint később kiderült nem robbanás.

Megkísérlek néhány dolgot elmondani, mert, sok műszaki kérdés kapcsolódik a híd tragédiájához. Édesapám tudatosan kívarta, hogy műszakilag érettebb fiatalember legyek, majd, amikor másodéves technikai hallgató voltam, elmesélte, hogy ő, mint hiteles szakmai szemtanú, mit látott, tapasztalt a híd összeomlásával kapcsolatban.

Néhány évvel ezelőtt az RTL klub XXI. század műsorában a Margit-hídról beszéltek. A dokumentumfilm sok hamis állítást tartalmazott, amit az egyszerű ember akár a pesti, akár a budai oldalon, vagy a hídon látott, az úgy volt, ahogy azok az emberek elmondták, csak az okát nem tudták, akárcsak az édesapám akkor abban a helyzetben. Óriási nagy robajlás, hatalmas nagy füstfelhők, nagy lángnyelvek voltak, és nem tudjuk, hogy mennyi, több száz, 60, 180, 200 ember értelmetlenül halt meg.

A Ludovika Akadémián, mivel Budapest határában voltak a szovjet csapatok, ezért Esztergomban hajóra tették a Ludovika teljes állományát Ausztria, majd Németország felé, irányították. Sértetlenül eljutottak Berlin alá. Kb. 80 km-re délre van egy kis városka, Coswig-Anhalt, ahol megálltak, és a Ludovikát elszállásolták. A háború végén Édesapám a teljes Ludovikával egyetembe amerikai fogságba került.

Miután a hadapród-iskola semmilyen nemű katonai cselekményben nem vett részt, ezért az amerikai vezetés nem tudta, hogy velük mit kezdjen. Ezért például nagyon érdekes módon a teljes tanári tisztikar az úgynévezett szolgálati fegyverét megtarthatta azzal a jelszóval, hogy ettől kezdve nekik kell a rendet fenntartani a diákok és hallgatók felett.

Első konfliktus. Amikor az amerikai kicsit nap barnította tisztikar a tisztikart invitálták, hogy menjenek a tisztikar kaszinóba velük ebédelni, akkor az édesapámék azt mondták, hogy ők nem hajlandók a diákok nélkül egy tapodtat sem sehova sem menni. Ők ugyanazt fogják enni, inni, mint amit a diákok kapnak.

Utaltam arra, hogy a magyar honvédség és a magyar állam az egész Ludovika Akadémiát menekítette, vadonatúj felszereléssel indították útnak.

Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Édesapám elcsukló hangon mesélte a következőt. Képzeljék el, amikor fogságba estek, később felsorakoztatták egy nagy réten őket a teljes felszerelésükkel. Dísrendbe kellett sorakozniuk, ott kellett hagyniuk minden felszerelést, mindenkinek csak az egy szál zubbony, gatyá, cipő maradhatott. Az amerikaiak ezután mindent megsemmisítettek. Megdöbbenve kérdezték egymástól, mi történhet ezután. Menetbe vezényelték őket és kb. 5 kilométeres menetelés után mindenféle sátrat, cipőt, vadonatúj ruhát, ami kellett, mindent visszaadtak a hadapródoknak, tiszteknek. Hogy ez mire volt jó az amerikai hadseregnek?

Miután az amerikai hadvezetés rájött, hogy ezt a kontingenst csak etetni kell, az pénzbe kerül, Amerikának, semmi értelme, hogy itt maradjanak. Hadbíróság elé nem lehet állítani, őket, mert nem voltak hadifoglyok, tehát menjenek haza. Haza? Sorrendbe állították őket és egy magyar származású tiszt elkezdte tolmácsolni az ottani ezredparancsnok felhívását. Lépjen ki az, aki a szabad világba akar jönni, mert keletről jönnek a szovjet kommunisták, borzasztó helyzet lesz otthon. Nincs hazájuk, szétverték az oroszok, mindent kiraboltak. Nálunk Amerikában meg Kánaán van.

A tisztikarból egy, a diákok közül ketten léptek ki mindössze és egyöntetűen mindenki hazajött. Ezek voltunk mi magyarok, mert akkor még volt rendes hazafias nevelés is.

Édesapám kalandos úton hazaérkezett 1945 késő nyarán. Akkor, abban az időben minden vezérkari tisztnek és magasabb rangú katonatisztnek igazoló bizottság elé kellett állnia. Amikor megérkezett, bejelentkezett. Akkor egy katonai bizottság, tele kommunista hazaárulóval úgy rendelkezett, hogy a katonatiszteket félre kell állítani, vagy küldték a Gulágra. Az édesapám valójában őrnagyi rangot érhetett el a háború végén. Akik valóban őrnagyi rangban voltak, azok már Kistarcsán, vagy Recskén végezték. És még csuda szerencse volt, hogy édes feleségemnek az édesapját, – aki őrnagyi rangban térképész volt –, nem vitték el, mert Ő sem vett részt közvetlen hadicselekményekben.

Amikor hazajött apám, és a tisztiszolgája megtudta, hogy igazolóbizottság elé kell mennie, értesítette volt diákjait. A kihallgatási bizottság előtt két tucat diákja közrefogta, és apám még azt sem tudta az igazolóbizottság előtt elmondani, hogy Ő nem Mischinger, hanem Marosváry és mikor született, meg ki az édesanyja, mert kórusban mondták a diákok azt apám helyett. A diákok leigazolták.

Másnap apám fogta magát, civilbe öltözve kiment az akkor éppen épülő Kossuth hídhöz, hogy munkára jelentkezzen. Elment a munkaadóhoz és megkérdezte:

„– Van-e munka? – Van fiam. – Mivel foglalkozott? – Hidakkal. – Na, akkor fogja azt a talicskát és lapátot Tologassa a betont a többiekkel a helyére”. Édesapám szófogadó katonaember lévén teljesítette a parancsot. Igen ám, de apámnak esze is volt, mert nem kezdte a sárban, meg a sóderban kínlódva tolni a talicskát, hanem első lépése az volt, hogy az ott heverő pallókból, meg ácskapcsokból megcsinálta a szilárd utat az A ponttól a B pontig, és utána könnyedén lehetett tolni a talicskát, mert ugye szilárd úton nem fog a betonnal teli talicska a sárban elsüllyedni.

Hát így kezdte el édesapám, de ezt más is észrevette, úgy, hogy hamar lépett előre a munka ranglistáján.

Az az ember, aki észrevette, hogy az én édesapám tényleg ért a hidakhoz, azt úgy hívták, hogy Korda István. A Duna-hidak újjáépítésének egyik főmérnöke volt. Áldott jó ember volt, zsidó gyerekeknek született, a 30-as években jó szülei voltak, mert rájöttek arra, hogy valahol Bajorországban valami nagyon borzasztó dolog kezdődik, és a gyermeküket rögtön kikereszteltették reformátusnak. Így Pista bácsi megúszta a háborút, de a szülei Dachaubá kerültek, és ott meg is haltak. Ez a főmérnök vette észre, hogy egy horthysta katonatiszt, az édesapám, milyen nagyszerű szakember, meg milyen lelkiismeretesen dolgozik. Szellemileg, emberileg összetalálkoztak.

Édesapám a Kossuth-híd építkezésén olyannyira kitett magáért, hogy a felső vezetés kinevezte a Duna-hidak roncskiemelésének vezetőjévé. Apámnak a barátaival, a régi katonatársaival, diákjaival sikerült találni uszályokat, valahonnan tudtak szerezni hatalmas nagy markolókat, tehát valami olyan pontondarut szerelni, építeni, amellyel a roncskiemelést el lehetett kezdeni. S miután a Kossuth-híd befejeződött, kezdődött a Margit-híd újjáépítése 1946-ban.

Éppen most volt a tavalyi esztendőben a híd újjáépítésének 70. évfordulója.

Gyakorlatilag a hidak újjáépítését azzal kellett kezdeni, hogy a rengeteg Dunába dőlt roncsot ki kellett emelni. Édesapám behívatta a legjobb búvárokat és felvonultak a Margit-híd roncskiemelésére. Beöltözött az első legkitűnőbb búvár, – abban az időben nagyon bonyolult felszerelésük volt. Nagyon fontos volt, hogy pontos felmérést végezzenek a hidak ron-

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

csainak a föltárásánál, mert édesapám rendkívüli műszaki érzékkel az akkor még éppen bevezetésre került, úgynevezett „lángvágással”, nagyon gyors technológiával emeltette ki a híd roncsait. Gondolják el, lánggal vágják szét a vasdarabokat a víz alatt!

A Margit-hídnál a még novemberben a Dunába omlott híd tartónál leengedték az első bűvárt. Néhány másodperc múlva kezdte rángatni a bűvár a vészjelzőt, felhúzták, majd ledobta magáról a bűvárruhát, és azt kiabálta, meneküljenek, mert mindjárt fel fog robbanni. Úgy elszaladt a bűvár, hogy később még az ÁVO sem találta meg. Apám szólt a másik bűvárnak, „Jóska, légy szíves, ne csinálj ilyen cirkuszt, menj le és állapítsd meg, hogyan kezdjünk hozzá”. Jóska is lement, Jóska is megrángatta a vészjelzőt, Jóska is följöött, Jóska is ledobálta a ruháját és üvöltötte: „Föl fog minden robbanni” és Ő is elrohant. Ott állt apám, meg a Pista-bácsi megdöbbenve.

Azt mondta a főmérnök: „Te János, hát te tízen évvel ezelőtt tanultál ilyet. Hát menj le te”.

Apám: „De Pista bácsi! Már 10 éve nem voltam víz alatt, legfeljebb úsztam egyet, meg fürdettem a fiamat. Nem megy.”.

János felé: „Te beosztott vagy, én pedig a főnököd. Márpedig neked le kell menned.”

Apám katonaember létére parancsot kapott, beöltözött és lement. Pista bácsi meg fél óra múlva majdnem rosszul lett, mert apám még mindig a víz alatt volt, de megörült, mikor végre felbukkant a vízből. Apám nézelődött, tanakodott, és amit látott, azt később elmagyarázta a főmérnökének majd 30 évvel később a fiainak.

Amikor följöött, bizalmasan elmondta Korda Istvánnak – aki haláláig nem beszélt róla –, hogy apám mit mondott el neki.

Minden robbanó töltet érintetlenül a híd roncsai alatt lógott. Minden vezeték álca volt, csak látszólag volt aláaknázva. Össze-vissza, működésre alkalmatlanul volt a híd „robbantásra” előkészítve. Úgy, hogy ha januárra kellett volna a német hadvezetésnek elrendelni, hogy legalább három embernek a kulcsot be kell dugni három különböző helyen és azt egy időben egyszerre megforgatni, akkor következett volna be a robbantás.

Ezt a Margit-hidat ebben az állapotában nem lehetett volna fölrobbantani, mert a töltetek nem voltak bekötve, mert hiányosan voltak fölrakva, nem oda voltak föltéve, ahova kellett volna.

Hogy történhetett ez?

Édesapám a híd összedőlésének szemtanúja volt, s amikor hazament a nagyapámékhoz a Bem-rakpartra mivel nagyapám vezető beosztású fővárosi ember volt, rendelkezett telefonnal. Édesapám, felhívta az egyik régi utász kollégáját, hogy megkérdezze, elmondassa, mi is történt. Csak annyi jött vissza a telefonból: „Jánoskám, nagy baj van!” – Mi? – Nagy baj van! Elmondta háromszor és letette a telefont.

Az bizony komoly dolog, ha egy utász hadnagy azt mondja, hogy nagy baj van.

Mindezek után megbeszélték a főmérnökkel, Korda Istvánnal, hogy mi történjen. Akkor tűzszerezéseket kellett a Dunába leküldeni. Nekünk, magyaroknak akkortájt nem volt bűvár tűzszerezésünk és ezért a szovjeteket kellett igénybe venni. Egyértelmű, hogy a hídnak azt a részét, amiről beszéltünk, azt tűzszerezésekkel semlegesíteni kellett. Miközben ezen tanakodtak, meg szervezkedtek, az akkori közlekedési miniszter Gerő Ernő a miniszter elvtárs berendelte apámat és Korda Istvánt, hiszen ők feleltek ezeknek a munkáknak a vontatottsága miatt és beszámoltatták szó szerint arról, amit édesapám látott és tudott. Hat szem közt voltak, Gerő Ernő, Korda István és édesapám. Ebben a beszélgetésben hangzott el, az az egyszerű mondat: „Hogyha még egyszer bárkinek bármiről beszélnek ezekről a dolgokról a Margit-híddal kapcsolatban, akkor az utolsó csepp vérig kiirtjuk az egész családjukat”. Ezt mondta Gerő Ernő, a miniszter Pista bácsinak, meg az édesapámnak.

Hát azért nem lehetett erről, semmit sem hallani, mert nem lehetett beszélni róla. A 80-as évek közepéig, három ÁVO-s megfigyelő volt a házunk körül. Hárman voltak ránk állítva a szomszédok közül, hogy állandóan minket figyeljenek, hogy kik vagyunk, és mit csinálunk. Ilyen világot éltünk, aki fiatalabb az nem tudja, milyen érzés ez, örület volt.

Édesapám volt annyira műszaki ember, mérnök, hogy magyarázatot akart találni arra, hogy is történhetett ez? A hídelemek kiemelésekor kiadta az utasítást, hogy vágjanak ki 30-40 centis vasdarabokat a leszakadt sérült hídból és elküldte a Műegyetem Híd tanszékére metallográfiai, szerkezzettani vizsgálatra. A vizsgálati eredmények kivétel nélkül mindegyike a fáradásos törést állapította meg!

A Margit-híd elfáradt és miért pont 1944. november elején?

De vajon miért fáradt el ez a híd, hiszen 1876-ban építették, Eiffel kollégája Gouin tervei alapján, a világ egyik legszebb vasszerkezetű hídjaként. Friss híd volt, még százéves se, akkor miért szakadt le?

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Az 1930-as években kiderült, hogy a Duna hidak nem elég szélesek, nem elég teherviselő képesek, ezért a Margit-híd az 1930-as években kiszélesítésre került.

Amikor ezt a hidat építették, – még a XIX. század vége felé –, Franciaországból hozták az úgynevezett folytacélt, amiről ma már a gyerek is tudja, hogy rendkívül fáradékony vasötvözet, ami nagyon hamar elfárad és eltörik. A Margit-hidat, annak idején úgynevezett előfeszített híd szerkezetként építették meg. Éjszaka, amikor nem volt forgalom a hídon, – ez egy nagyszerű találmány volt, – a híd előfeszített állapotban volt. Ha terhelés van rajta hajnaltól kora estig terhelt, akkor a híd dolgozik, és estétől hajnalig pihen. Nem fog eltörni.

Eljött az 1930-as esztendő – és úgy gondolták –, hogy a hidat kiszélesítik, és – hogy gyorsan lehessen megépíteni –, az úgynevezett „utófeszített híd” formáját választották. Ekkor fordítva „működik” a híd, amikor terhelést kaptak a híd tartói „dolgoztak” feszültség alatt voltak, fáradtak és estétől hajnalig pihent a szerkezeti tartók. A legnagyobb baj azzal történt, hogy a híd úgy lett összeépítve, hogy az egyik része előfeszített volt, a másik utófeszített, tehát önmagát fárasztotta állandóan és terhelte károsan a híd önmagát és rövidítette meg élettartamát. A beépítésénél a csuklós szerkezetet is levágták, tehát meg lett feszítve a tartószerkezet, és végül még rövidebb is lett, ami további károkat okozott a híd terhelhetőségén.

Tehát egyértelmű, hogy konstrukciós hibából omlott össze a híd!

Meg lehet kérdezni, hogy miért pont akkor, miért november 4-én? No, erre is egy nagyon érdekes választ tudok adni. A hallgatóságomban, idős emberek elbeszéléseiből hallottam – de a dokumentumfilmekben is rajta van –, hogy a híd november 4-ig, október vége felé olyan hadászati átcsoportosításnak volt kitéve – hihetetlen mennyiségű harckocsi, nehéz tüzérség, tankok, több tízezer katona vonult át a hídon –, hogy végül a túlterhelést nem bírta és ama bizonyos napon teljesen váratlanul összeomlott.

A fáradásos törésnél a legkorszerűbb mai technika szerint sem tudjuk pontosan meghatározni, hogy mikor, mely pillanatban fog egy szerkezet eltörni. Ez történt november 4-én, szombaton a déli órákban, és erről nem lehetett beszélni.

Amikor bátyámmal műegyetemisták lettünk, apám még részletesebben kezdte el ezeket magyarázni. De nagyon megkért minket, hogy ne mond-

juk el senkinek. Hát mindig az jutott eszembe, ami a Szentírásban van; az Úr Jézus is mindig megmondta, amikor csodát tett: „de ne mondd el senkinek”. Hogy miért olyan drámai ez az egész? Emlékezzenek vissza arra a telefonra, amikor azt mondtam, hogy Édesapám telefonált a kollégájának és azt kérdezte, hogy mi van, és azt mondta, hogy nagy baj van.

Édesapám főnöke Geredy ezredes úr is megjárta Kistarcsát, Recsket, végül kitelepítették (Sztálin halála utáni amnesztiát követően). Én is ismertem, tiszteletre méltó katonaember volt, és beszélgettek erről az időszakról. Az egyik beszélgetésük alkalmával esett szó arról, hogy nagy baj volt – nem arról, hogy összedőlt a híd. Tényleg nagy baj volt.

Édesapámnak a kedves kollégáját és még két vagy három katonatisztet statáriális bíróság elé állítottak, és néhány napon belül, talán november 7.-én vagy 8.-án kivégeztek a nyilasok vagy a németek, koncepcióis ítélettel „hanyagság” miatt. Geredy ezredes ettől a négy embertől időben tudta meg, – és ezt apám is bizonyította, csak ő nem beszélt róla – hogy a 42-es doni harcok következtében a magyar utászok kitűnőre vizsgáztak a nagyra becsült Wehrmacht parancsnokságának a szemében is. A magyar utászok tökéletesen vonták vissza a Don mellől a német hadsereget, – a mieink meg pusztultak közben. Az 1944-es megszállás után, nyáron kiadták az utasítást, hogy fel kell készülni műszakilag, hadászatiilag a hidak megsemmisítésére. A németek is tudták, hogy a hidakon lehet a leggyorsabban átkelni. Ha a hidak nincsenek, akkor gyakorlatilag minden hadseregnek probléma, hogy hogyan fog egy ilyen nagy vízen a túlsó partra átkerülni. Tehát a sok gonoszság, ami a náci hadvezetés és a háború következménye volt, nem lehet szépíteni, tehát egy rideg, embertelen, katonai megfontolásból egyértelmű, hogy a hidakat meg kellett semmisíteni. A magyar utászokat kérték föl, – mert a németeknek nem volt rá kapacitásuk, sem idejük, és mert a magyarok ismerték a saját hídjaikat, nem kellett utánajárni, meg méricskélni. Így a magyar utászok készítették fel a Duna-hidakat, hogy az adott pillanatban a megsemmisítés bekövetkezhessen. Ha a Margit híd nem omlik össze, nem derült volna fény a műszakilag helytelen előkészítésekre, a magyar utászok tökéletesen elszabotálták a német parancsot és egyetlen egy hidat nem sikerült volna a náciknak teljesen megsemmisíteni. Műszaki emberek, katonák mondták, hogy legfeljebb 30%-os kárt tudtak volna a Duna hidakban tenni és nem 100%-ot. Egyetlen egy híd nem volt szabályosan

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

felkészítve a Margit híd összeomlásáig, robbantásra. A nácik 1945. január 14-től, vagy később, repülővel már nem tudták volna szétbombázni a hidakat teljesen, mert már nem volt légterük, tankokkal, ágyukkal már nem tudták volna a hidakat megsemmisíteni.

A híd fáradásos töréssel tört, dült össze. Azért omlott össze, tört el, mert az utolsó pillanatokban a németek agyon „kínozták” a hidat. Ha nem dől össze a Margit-híd, akkor az összes többi híd is, talán megmaradt volna, kisebb károsodásokkal.

Forrás: Morus Napi plakátkép

A történethez még hozzá tartozik néhány egyszerű gondolatom.

Jelenszky István filmrendezővel szerettem volna felvenni a kapcsolatot, mert erről egy nagyon jó filmet lehetne csinálni. Koltai Gábornak a nevét sem kell bemutatnom a tisztelt hallgatóságnak, vele is próbálkoztam már beszélni.

Egyik kedves barátom az egyetemről, kiment Münchenbe, ott Bajországra elkezdett utánajárni a katonai visszavonulásról adatokat kaphasson. Azt mondta, az amerikaiak meg az oroszok, minden iratot megsemmisítettek, vagy elvittek. Nincsenek dokumentumok, így a túlterhelés körülményeiről sem.

Miért beszélek arról, hogy konspiratív az ügy? Mert nyilvánvaló, hogy a magyar utászok nem fognak egyetlen egy sort sem leírni arról, hogy

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

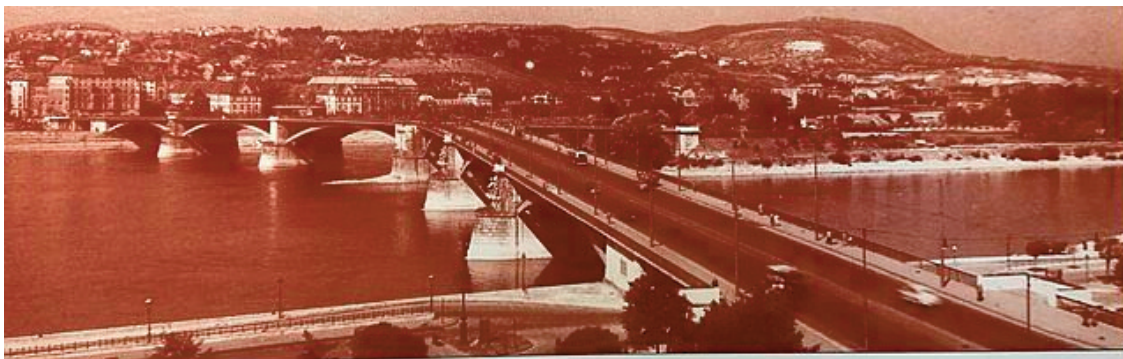
spárgával, össze-vissza kötözgették a hidakat, hogy ne lehessen felrobantani.

A kedves főmunkatárs a VERITAS-tól Dr. Joó András történész bement a Budapesti Műszaki Egyetem irattárába kutatás céljából, érdekes módon pont azok az anyagok (metallográfiai mérési jegyzőkönyvek) hiányoznak, ami a Margit híd katasztrófáját dokumentálhatná.

2015-ben két-három hónappal a VERITAS Kutató Intézetben elmondott és hivatalos interjúvá vált anyagok után az UVATERV képtára, irattára megsemmisült, kigyulladt, elégett nagy részben, amiben éppen a Margit-híd dokumentáció is volt...

Bárhová megyünk, a Hadtörténeti Múzeumba, a Levéltárba, érdekes módon mindig az általam elmondott történetnek azok a részei, az az irattömeg hiányzik, ami dokumentálhatná az elmondottakat. Mi ez, ha nem koncepció dolog? Gerő elvtársék minden ehhez kapcsolódó anyagot időben megsemmisítettek és eltüntettek. Nem ez volt az egyetlen ügy, amit így elhomályosítottak a kommunisták abban az időben is.

S megint egy érdekes dolog még. Néhány éve, amikor megtudtam, hogy a hidat felújítják, a közvetlen környezetemet is megnyugtattam, hogy az 1947-48-as újjáépítés az acélszerkezetek homogenizálásával és a teljes hídszerkezet kicserélésével történt meg. Az a bizonyos híd, amin ma átmegyünk, a legkorszerűbb acélszerkezetekkel van beépítve és biztonságos.

Forrás: Dr. Gáll Imre - A budapesti hidal

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Amikor meghallottam, hogy a pesti oldalon lévő dicsőség táblát leszedték, mert újjáépítik a hidat, akkor én tudomásul vettem, persze leszedik a táblát, mert mindent fel kell újítani. Azonban az újjáépítés után a tábla, ami a híd újjáépítésében részt vevők nevét, áldozatos tevékenységét megörökítette, nem került vissza. Ezt akár kegyeletsértésnek is nevezhetnénk a táblán szerepeltek nevében is!

Megtaláltam a korábban nem kevés büszkeséggel készített fényképet, melyet én készítettem az emléktábláról és semmi olyan szöveget nem tartalmaz, ami az utókor számára ne lenne valamilyen oknál fogva elfogadható. Dicsőségtábla, édesapám, Korda Pista bácsi, és a sok-sok két kezi munkás neve megörökítve. Hát miért nem teszik vissza?

Sok ember az életét, a vér-
verítékét adta az újjá-
építéskor. Hála a Jó Isten-
nek, Párdányi Miklós, ne-
vét, aki ismeri, hosszú
éveken keresztül a Szent
Imre gimnázium igazgatója
volt, jó kapcsolatban van
Tarlós István főpolgár-
mester úrral. Megígérte,
közben jár nála, hogy
véelhetően, ha nem is az

Forrás: Marosváry István felvétele

eredeti helyére, mert a képviselői ház felőli részen volt ez a tábla, fölkerüljön méltó helyére, a híd pillérére. Ezt a táblát, – nagyon örülnék –, ha a föliratokat frissen átfestnék és legalább az északi oldalon visszatennék a pesti pillérre, mert ezeknek az embereknek, munkásoknak, mérnököknek igenis jár a kegyelet, mert 24 órás napi áldozatos munkát végeztek a híd újjáépítésében.

Előadásom végén, egy dolog van még ilyenkor hátra, hogy a VERITAS Kutató Intézetnek köszönetemet fejezzem ki, hogy fölkarolta ezt a különös történetet. Kötelezettségnek eleget kell tennem, hogy megemlítssem a Magyar Nemzeti Történeti Társaságot is, hogy amikor valahol előadok, tegyek említést róluk, akik először 2018 végén adtak lehetőséget nyilvános előadásra a Margit híd tragédiájával kapcsolatban.

Kérdésre válaszolva:

A lángnyelvek honnan vannak?

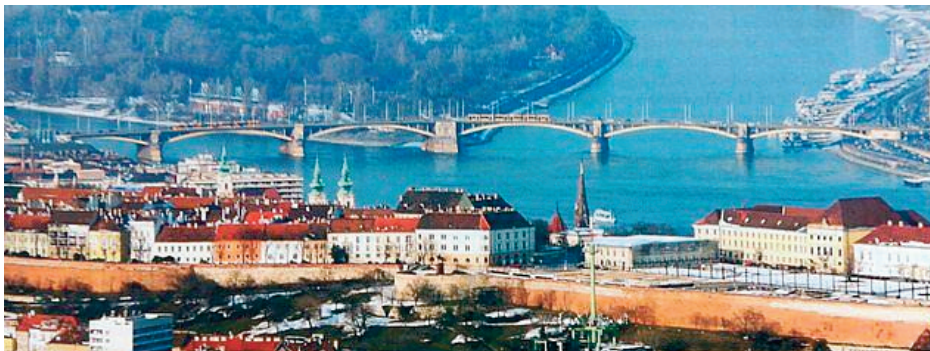
Amikor a vasat hajtogatjuk, előbb-utóbb az eltörik, ha ütügetjük, szikra keletkezik. Az összekötő gáz- és villanyvezetékek, telefon vezetékek, mint a spárga szakadtak szét, rengeteg szikra keletkezett és ezért tűnt úgy, mintha felrobbant volna.

A híd, amit robbantanak, azt mindig az alátámasztásnál aknázzák alá. A híd, ami megroppant az nem fölfelé ment, mint a fölrobbanásakor szokott – szemtanúkra hivatkozva – és a Gothar-féle dokumentumfilmekben is ez elhangzik-, hanem lefelé zuhant. Ez pedig az összeomlást igazolja.

Engedjék meg, amíg el nem felejttem.

A Magyar Nemzeti Történeti Társaság egyik hallgatója a hozzászólásában a témával kapcsolatban mondta el, hogy a 2011-es rekonstrukciónál bűvárokat küldtek le, és rengeteg holttest maradványt hoztak föl. Rendkívül komoly vizsgálatokkal az Orvostani Intézet megállapította, hogy egyetlen egy emberi maradványon robbantáshoz köthető sérülés nem volt. Megfulladtak, a vasgerendák által okozott sérülések voltak, de nem volt robbantásos haláleset.

A híd felújítása folyamán próbáltam vezető bűvárokkal beszélni, és rávenni őket, nézzék meg, hogy a mi látható a pest felőli második pillérnél lent a mederben a folyó fenekén, ami valójában kb. fél méterrel el van csúszva eredeti pozíciójából. Nem sikerült a víz alatti szemle. (Tudniillik, hogy édesapám az elcsúszást látta és egy szakember korábban is ezt vallotta, de dokumentum nincs róla. A hídtartó törésekor, az ép hídelem kiforgatta a pillért.)

Forrás: Dr. Seregi György — A Margit-híd

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Kérdés: Ha ilyen kamu módon volt aláaknázva a híd, akkor mégis hogyan robbantották föl?

Válasz: Éppen ez volt a „nagy baj”. Amikor édesapámnak az utásztiszt kollégáit főbe lőtték, azután sebtében a németek átvették az összes híd aláaknázásának és felrobbantásának előkészítését. A totális híd megsemmisítés csak részben sikerült. Például a Szabadság hídnak csak egy pillére sérült meg annak idején már 1945. január elején, így leghamarabb a Szabadság hidat tudták újjá-építeni.

Az eredeti Erzsébet híd lánchíd volt. Az Erzsébet híd pesti oldalán nagyon sokáig állt a hídnak a fő konzolja. Az is érdekes, hogy az Erzsébet-híd valamikor a világ Guinness rekordokból ismerten, a világ első, konstrukciójában sok újat hozó, acélpilonos lánchídja volt. A legkarcsúbb lánchíd volt a világon. Végül Sávolgy Pál modern külsejű, de az eredeti pilléreket hasznosító terve alapján, 1961 és 1964 között történt meg az újjáépítés. Akkoriban Amerikában, Japánban, Kínában épült hidak közül, a 60-as években megépült új Erzsébet híd, kábelhídként az egyik legkarcsúbb híd volt.

Kérdés: Mi baja volt Gerőnek ezzel az egészszel?

Válasz: 1944. november 4.-én iktatták be Szálasit. Nem merték sajtóban leírni, hogy mi történt a Margit-híddal valójában, akkor igazán senki nem tudta mi is történt. 1945. tavaszától egyfolytában azt sulykolták, hogy a „rohadt nácik felrobbantották” a hidat, és mindenki erről beszélt. Amikor az apám azt kezdte mondani 46 őszén, hogy ezt a hidat NEM robbantották fel a nácik, hanem összedőlt, ez ellentétes volt a szovjet kommunista propagandával. Ezért lett elhallgatva az igazság, a Margit híd katasztrófájáról.

Köszönöm szépen, hogy ilyen sokat tudtam előadni Önöknek.

Lejegyezte: Szalánczi Gabriella

Összeállította: Marosváryné Csabonyi Éva

2019. május 31 – június 2.

Zarándoklat Csíksomlyóra

A Szent Gellért Plébánia elől május 31-én reggel – Alajos atya áldásával – indult el az autóbuszunk a várva várt zarándoklatra, hogy találkozhasunk Ferenc pápával, Krisztus földi helytartójával. Örmezőről hatan vetünk részt a zarándoklaton.

A buszon rózsafüzért imádkozva jutottunk el késő este Csíkszentdomonkosra, ahol szállásadóink már vártak bennünket. Minden szálláshelyen szeretettel, kedvességgel fogadtak bennünket, nem beszélve a finom ételekről, amellyel elhalmoztak minket. 2019. június 1-én reggel várakozással, reményekkel telve indultunk zarándokutunk céljához, a csíksomlyói nyeregbe, hogy a pápai szentmisén jelen legyünk.

Indulásunkkor leszakadt az ég, zuhogó esőben, elázva róttuk a kilométereket, de el nem csüggedve, Mária énekeket énekelve, sárban csúszva, botladozva kissé meggyötörten, de mindannyian feljutottunk a nyeregbe. Kimondhatjuk, hogy a Csíksomlyói Szűz Mária megsegített minket, hogy bár zord időben, sárban és vízben gyalogolva, de minden idős és fiatal zarándok feljutott a szentmisére.

Amikor viszont elkezdődött a pápai szentmise, a Jó Isten is kegyes volt hozzánk, mert az eső elállt és kisütött a nap.

Ahogy végig néztem a nyeregben, mindenhol mosolygó embereket láttam, akik várták a nagy találkozást, hiszen 20 évvel ezelőtt II. Szent János Pál pápa még nem jöhetett el Erdélybe, de most a Jó Isten meghallgatta imáinkat és Erdély kérését, s ez a találkozás most valóra válhatott. A boldog zarándokok végig együtt énekeltek, imádkoztak. Jó volt hallani a nagy tömeg által erőteljesen meg-szóllaltatott magyar, székely és a pápai himnusz.

A szentmise után örömmel telve és feltöltődve pápai áldástól indultunk le a nyeregből a buszhoz, hogy a szálláshelyünkre utazzunk. Másnap reggel, június 2-án hajnali hálaadó szentmisén vettünk részt, vendéglátóinkkal együtt, amelyet Zsolt atya celebrált a csíkszentdomonkosi templomban. Ezután Márton Áron püspök emlékmúzeumát látogattuk meg. Utunk ezután már Budapest felé vezetett és a buszon rózsafüzért és a Szűzanyának szóló hálaénekeket mondtunk, énekeltünk, hogy végig segített bennünket utunk során.

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Köszönet Zsolt atyának és Leventének a sok törődést és figyelemét irántunk, valamint Alajos atyának, pedig sok köszönet és hála, hogy lehetővé tette számunkra ezt a csodálatos zárandokutat, Ferenc pápával való találkozást, a Csíksomlyói Szűz Mária kegyhelyén, a csíksomlyói nyeregben.

Adamovszky Istvánné, Marika

2019. szeptember 5.

Rákoskeresztúri Újköztemetőben a Nemzeti Emlékhely – 298., 300., és 301. parcella, valamint a Kisfogház – látogatása

Az emlékhelyen Szabó Dávid fiatal történész vezette a kis csapatunkat. A Nemzeti Emlékhely történetét az alábbiakban olvashatják a Látogatóközpont forrásanyaga alapján.

„Az 1945 utáni magyar történelem „temetői emlékhelye”, ahol az 1945 és 1956 utáni törvénytelen perekben hamis vádak alapján elítélt és kivégzett politikusok, katonák, közéleti személyiségek, munkások, diákok és parasztok földi maradványai nyugszanak. A gyászpark a nemzeti összetartozás és a kommunista elnyomás elleni tiltakozások szimbolikus tere. 1990 előtt a fennálló hatalommal szembeni, 1956 emlékét idéző néma tüntetések helyszíne. Napjainkban az 1956-os forradalomra és szabadságharcra emlékező ünnepek egyik legfontosabb színtere.

A Rákoskeresztúri Új köztemető Magyarország második világ-háború utáni történelmének egyik legfontosabb szimbolikus tere, a nemzeti emlékezet és gyász színhelye, az 1956-os forradalom és szabadságharc mementója. A valójában nem Rákoskeresztúron, hanem Kőbányán található sírkertet 1886-ban nyitották meg, ez az ország legnagyobb területű, mintegy 207 hektáros temetője, amelyben 301 parcella található. Számsorban utolsó parcellája a leghíresebb, amely a mellette fekvő 298-as és 300-as parcellával együtt alkotja a bonyolult jelentéstartalmakat hordozó nemzeti emlékhelyet, összefoglaló nevén a Nemzeti Gyászparkot.

A 298-as parcellát 1944-ben kezdték használni, ide temették a sírhelyet megfizetni nem tudó szegényeket. A második világháborút követően kezdődött meg a börtönben elhunytak és a kivégzettek ide temetése, azonban 1952-ig a közsegélyes temetkezés is folytatódott. A 298-as parcella összetétele rendkívül vegyes képet mutat. A közsegélyes eltemetetteken kívül nyugszanak itt népbírósi perekben halálra ítélt háborús

főbűnösök (jeltelen sírjaik azonosíthatatlanok, elképzelhető, hogy Szálasi Ferencet is ide temették), valamint koncepciós pereket követően kivégzett nem kommunisták és kommunisták is. Az utóbbiakat sújtó perek áldozatainak egy részét még az ötvenes években rehabilitálták és exhumálták, földi maradványaik a Farkasréti temetőbe kerültek, helyükre pedig néhány évvel később kivégzett ötvenhatos szabadságharcosokat temettek.

A kádári vezetés mindent megtett azért, hogy a forradalom után kivégzettek sírhelyeit ne lehessen azonosítani. Három évtizedes hallgatást követően a temető 301-es parcellája a nyolcvanas évtized végére már fogalommá vált. Az itt nyugvók első névsorát a nyolcvanas években Rainer M. János állította össze. A listát 1987-ben a legismertebb szamizdat folyóiratban, a Beszélőben publikálta Fényes Elek álnéven. A történész vállalkozásának nehézségét mi sem mutatja jobban, mint az, hogy amikor az MSZMP vezetése 1988 tavaszán titokban döntött Nagy Imre és társai sírjainak azonosításáról, a feladatot végrehajtó Belügyminisztérium munkatársai komoly nehézségekbe ütköztek. Mivel a titkosított temetési dokumentációt valószínűleg a hatvanas években eltüntették, hosszas nyomozómunkára és az egyik családtag térképére volt szükség ahhoz, hogy megtalálják a sírhelyeket.

A 301-es parcellát sokan próbálták meg úgy bemutatni, mintha abban kizárólag ötvenhatosok lennének eltemetve. Így szerették volna ugyanis megkülönböztetni a kollektív emlékezetben kultikussá és emblematicussá vált parcellát a mellette lévő, problémásnak tekintett 298-astól. A két parcella története azonban szorosan egybeforrott, hiszen miután 1952-ben a 298-as megtelt, a 301-esbe temették a Budapesten kivégzett embereket és a fővárosi börtönökben, valamint a kistarcsai internálótáborban meghaltakat egyaránt. A zömmel politikai elítéltek között köztörvényes bűnözők is akadnak, bár fontos megjegyezni, hogy sok politikai elítéltet köztörvényes bűncselekmény elkövetésének vádjával fogtak perbe. A legnagyobb számban azonban kétségtelenül az 1956-ot követő megtorlás áldozatai nyugszanak a 301-es parcellában.

A 301-es parcella első tizenkét sora már az 1956-os forradalom előtt betelt, a többi helyre kerültek a megtorlás áldozatai, köztük a szabadságharc olyan ikonikus alakjai, mint a Corvin-közi és a Tűzoltó utcai fegyveres felkelők legendás parancsnokai, Iván Kovács László és Angyal István. Ide temették Nagy Imre miniszterelnököt, valamint titkárát, Gimes

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Miklóst és a forradalom katonai vezetőjét, Maléter Pált is. Nagy Imre holttestét először a Kisfogház udvarán, a kivégzés körülmények között nyugvó szabadságharcosokat (köztük két közismert ötvenhatost, a Szabad Nép székházában működő fegyveres csoport vezetőjét, Dudás Józsefet és a Széna téri felkelők parancsnokát, Szabó Józsefet, vagyis „Szabó bácsit”) 2014. január 20-án a 300-as parcellába helyezte át. A három parcella a rendszerváltás idején vált az emlékezetpolitikai küzdelmek színterévé. A 300-as parcellát a politikai változások közepette, 1989-ben vették használatba. A június 16-án a Hősök terén felravatalozott újratemetettek közül négyen kaptak itt díszsírhelyet: a már említett, korábban a 301-es parcellában nyugvó Gimes helyén temették el 1958-ban, majd 1961-ben titokban, álnéven földelték el a 301-es parcella 23. sorába. A parcella kollektív emlékezetben betöltött szerepét tovább bonyolítja, hogy 1959–60-ban egykori csendőröket is kivégeztek 1945 előtti tetteik miatt. Az ötvenes években elhunytak sírhelyei közül több mint kétszáz más parcellákban található, míg az ötvenhatos szerepük miatt kivégzettek közül tizenöt embert a 233-as és a 235-ös parcellában temettek el.

A Jovánovics által „Halálműnek” nevezett metafizikai emel-kedettséggű alkotás koncepciója – a pályázati kiírásnak megfelelően – a Tűzoltó utcai felkelők legendás parancsnokának, Angyal Istvánnak a búcsúmondatán alapszik: „Egy nagy rusztikus kő legyen a csöcselék emléke.” A teljes egészében a művész által tervezett 5300 m²-es területen megépült emlékmű két fő részből áll, amelyeket a 45 méteres Bánat Út köt össze. A Nyitott Sír közepén egy 1956 milliméter magas fekete hasáb áll, amit Jovánovics egy húsz évvel ezelőtti interjújában a következőképpen értelmez: „A halál, a halott ember, a halott, legyőzött ország, vagy a halott forradalom, mint elvont fogalom van megjelenítve egy geometrikus testben, tisztán a fekete színnel és az évszámot misztifikáló, felmagasztosító megoldással.”

A Nyitott Sírtól a Bánat Út vezeti az emlékezőt a monumentális rusztikus kövekből megépített Nekropoliszhoz, amelyről a művész így nyilatkozik: „Tehát, ha a Nekropoliszig elmegyünk, többé-kevésbé végig járjuk azt az utat, amelyet a halottakkal végig jártak holtukban. Ez az a fájdalmas út, amely a temetőből – a Nyitott Sírtól – újra a temetőbe visz: a tiszta temetésig. Mert rendeztek ezeknek az embereknek, negyven évvel a haláluk után, egy új, igazi temetést. Ez történik meg a Nekropoliszon.

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Kezdődik ezekkel a durva kövekkel, melyek egyszerre jelentik a börtönt, a templomot, a ravatalozó helyet, a halotti várost. Fölötte lebeg, a semmiben, valami irreális, könnyű túlvilágban, sok-sok tonnából egy fehér szarkofág. Ez a Hősök terén épült ravatal megörökítése.”

A 301-es parcellában látható 301 darab egyedi faragású fejfa 1989-ben került helyére. A fejfákat az 1956 emlékezetének felélesztésében élenjáró INCONNU művészcsoporthoz tartozók készítették és helyezték el. A radikális ellenzéki művészek már 1988 tavaszán készítettek egy

301-es sírparcella

Mansfeld Péter

Halálmű

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Pro Patria-fejfát, amelyet június 16-án akartak felállítani a 301-es parcellában, de a rendőrség elköbözta tőlük. A később visszkapott fejfát az INCONNU 1988. november 4-én, a szabadságharc bukásának évfordulóján állította fel. Az pártátlam szétesését mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a következő év tavaszán mindenféle engedély nélkül helyezték el a ma is ugyanabban a rendben álló fejfákat, amelyeket teherautón vittek a temetőbe, miközben javában folyt az állami ünnepséghez szükséges tereprendezés.

A kisfogház udvara

A vesztőhely

A 298-as parcella helyzete rendeződött legkésőbb. A Politikai Elítéltek Közossége 1992-ben, nem sokkal a 300-as parcella Jovánovics-féle emlékművének felavatása előtt helyezett a sírokra fejfákat, így vizuális megjelenésében a 298-as és a 301-es parcella hasonlóvá vált. Bár korábban többen felhívták a figyelmet a problémára, a 298-as parcellában felállított névsoros emléktábla körül csak 2007-ben robbant ki nagy vita, miután egyértelművé vált, hogy a tábla háborús bűnösöket is „vértanúként” említ. Szakértők ezt követően megvizsgálták a 298-as és a 301-es parcella emléktábláit, és megállapították, hogy mindkettőn szere-

pelnek háborús bűnösök és köztörvényes elítéltek. Az érintett személyek nevei már nincsenek rajta a 2009-ben felállított új táblákon, sírjaikról pedig eltávolították a nemzeti jelképeket is. 2014. június 16-ra, Nagy Imre és mártírtársai újra temetésének 25. évfordulójára megújult a Nemzeti Gyászpark, egységes és méltó környezetet teremtve az emlékezésnek.

2019. szeptember 11. – konferencia az Országházban „...minden édenek neve vad poklokat büvöl”-

A Magyarországi Tanácsköztársaság konferencia a Veritas Történetkutató Intézet szervezésében.

A konferencián ketten képviseltük az egyesületet, amelyen neves történészek adtak elő, többek között Hatos Pál, Ligeti Dávid, Ujváry Gábor.

Hallgatva az előadásokat, az emberben az tudatosul, hogy mennyire nem ismerjük történelmünket, Ezt az időszakot az iskolában, a 60-as, 70-es években nem is tanították az igazságnak megfelelően.

A rendszerváltást követően is elmaradtak az 1919-es Tanácsköztársaság történetének pontos feltárása. Most a centenárium apropóján konferencián idézték fel az első magyarországi diktatúra idejét.

A proletárdiktatúra, amely hazánk első totális diktatúráját létrehozta, a szociális kérdésnek köszönhető létrejöttét. Ebben pedig felelősség terheli nemcsak az első világháború, de a késő dualista időszak magyar államát is.

A kommün radikálisan kívánta átalakítani a magyar társadalmat. Mindössze néhány hét alatt hozott meg olyan döntéseket – egyházi iskolák államosítását, erőszakos „szocializálást”, magántulajdon felszámolását –, amelyekre 1945 után több év alatt került sor.

Nem riadt vissza az állami szintre emelt terrortól sem. A proletárdiktatúra alatt a gyanakvás és kölcsönös bizalmatlanság hatotta át a társadalmat. Az időszak történeti és közéleti emlékezete, megítélése nem egységes. E tekintetben 1945 jelenti a döntő cezúrát. A második világháborút követő bolsevik fordulat után az addig bűnözőknek tartott kommunistákból hősök lettek, és II. Magyar Népköztársaság lényegében azonosult 1919-cel. A fordulat a mai napig meghatározó a korszak értékelése során. A proletárdiktatúra történetének feltárása 1989 után is sok tekintetben elmaradt.

Őrmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Az 1919-es eseményekben pusztán történeti zárványt lát, nem pedig a bolsevizmus szerves részét. Elfogadhatatlan, hogy sokan ma is politikailag korrekt rendszerként, csak egy félresikerült szociális kísérletként tekintenek a proletárdiktatúrára.

B. Müller Tamás történész eddig nem igen ismert történetről beszélt; az 1919-es Országház-i vörösterorról.

A Magyarországi Tanácsköztársaság Belügyi Népbiztosságának Politikai Nyomozó Osztálya az Országház főrendiházi szárnyában rendezkedett be. Itt helyezték el a diktatúra leghírhedtebb különítményes alakulatát, az úgynevezett Lenin-fiúkat is. Az ő feladatuk volt a bolsevik hatalom megdöntésére irányuló mozgalmak feltárása és elfojtása. Az Országház termeiben számos politikai túszt tartottak fogva, és vallattak kegyetlen körülmények között.

2019. szeptember 26.

Kopjafa koszorúzás

Őrmezői Általános Iskola udvarán, Szent Gellért ünnepéhez kapcsolódva idén is megkoszorúztuk a Kopjafát. Köszönet az Őrmezői Közakarat Egyesület vezetőjének Vendégh Zsoltnak az áldozatos munkáját, aki gondoskodik a Kopjafa karbantartásáról, és minden évben megszervezi az ünnepséget.

Az iskola ötödikes növendékei Szent Gellért ünnepéhez méltó műsorral emlékeztek meg. Mindenki örömeire 8 kis óvoda is részt vett, és közösen koszorúzták meg a Kopjafát.

Beszédek végén Forgács Alajos a Szent Gellért Plébánia plébánosa megáldotta a Kopjafát.

Egyesületünk elnökének megemlékezése:

1015-ben hazánkban vendégeskedő velencei bencés pap a Szent Szűz ünnepén, Fehérváron a szentmisén latinul mondott beszédet, majd utána részt vett a tanácsülésen.

Gellért így emlékszik vissza a királlyal való első találkozására.

István Király így szólt:

Bár megtehetném, nem szeretnék akaratod ellenére itt tartóztatni. Bizonyosan elmondták már többen, Bonipert is Anasztáz is, hogy szűkében vagyunk a tudós és kegyes férfiaknak. Külön-külön akad belőlük több is, de mit ér a kegyesség tudás nélkül, s megfordítva?

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

„Nem szeretném azt sem, ha csábítgatásnak vennéd, amit mindjárt szólani fogok. De van benned valami ... én tudom, hogy maradni fogsz. Imádkozol és dolgozol ezért az országért. Tudom. Rád bízom fiamat, s rád bízom valamelyik keleti püspökségem. Ott élnek a legnyakasabb pogányok, hitetlenek, mint a mórok és szaracénok.

Térítsd meg őket, s erősítsd meg hitükben a már lélekben is keresztényeket. Marosvár püspöki székét ajánlom neked, s fiam sorsát ajánlom kezédbe.

Lesütöttem a szemem, meghatott és megalázott, felbosszantott és felkavart ez a váratlan kegy, melyből egyszerre érződött eltökéltség, kényszerítő szándék, testvéri kéznyújtás és hívő alázatosság. Úgy látszik, némaságom kellemetlenné vált, mert Anasztáz szólalt meg helyettem, s mondott köszönetet.

A király lassan elhúzta kezét, elengedte vállamat. Meghajoltam, s a király továbblépett.” (Szentmihályi Szabó Péter: *Gellért c. könyv*)

És Gellért Magyarországon maradt.

2019. október 12.

Zarándokút a garamszentbenedeki apátsághoz

Garamszentbenedek község a mai Szlovákiában, Besztercebánya-kerületben található közel a magyar határhoz a Garam völgyében.

Az idei zarándokút célja – a közösségünk életében immár harmadszor –, az Úr Jézus Szent Vére előtti tisztelgés volt, a 2020. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra való felkészülés jegyében.

A középkori Magyarország területén található Szent Vér kegyhelyei közül napjainkig csak három maradt fenn: Bátán, Ludbergben, a mai Horvátországban, és Garamszentbenedeken, a garamszentbenedeki apátságban.

Az bencés apátságot 1075-ben I. Géza király alapította. A legenda szerint Géza egy vadászat alkalmával, a Garam partján táborozott le kíséretével. A Salamon elleni háborún gondolkodott, amikor a folyó túloldalán egy fényt pillantott meg. Amikor átjutott a túlpartra, egy tisztáson Salamont látta térdelni nagy fájdalomában. A látomás hatására itt építette fel a Szent Benedek tiszteletére szentelt apátságot, amelyet „Monasterium a Ecclesia Sancti Benedicti” néven említenek először.

A Szent Vér ereklyét – Veronika kendőjének egy darabját – Mátyás király ajándékozta a bencéseknek 1483-ban, aki ezt a csodálatos ereklyét II. Pál pápától kapta. Ma az ereklyét az 1713-ban épített Szent Vér késő gótikus stílus jegyekkel rendelkező kápolnában őrzik.

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Az apátságot – története során – sokszor lerombolták, leégett, de mindannyiszor újra felépítették. 1882-1885 között történt meg a teljes felújítása. A templom gótikus kapujának szépsége hasonló a Jáki apátság kapujához.

Itt a templomban mutatta

be Alajos atya a zárándokutunk szentmiséjét, majd a Szent Vér kápolnában imádkoztunk is az ereklye előtt.

Ezután tovább utaztunk Nyitrára. Nyitrán egy helybéli magyar fiatalember volt az idegenvezetőnk, akinek vezetésével megtekintettük a nyitrai várat és várnegyedet, amely ma a nyitrai püspökség székhelye.

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

Ma a Felső és az Alsó templom a vár legértékesebb építménye. Az eredetileg gótikus stílusú Felső templomot az 1333-1335-ös években építették. Három évszázaddal később kapcsolták hozzá az Alsó templomot. Mai külsejét a székesegyház 1710-1736 között kapta, ebből az időből származik a belső terek berendezése is.

A székesegyház és a várnegyed megtekintése után mentünk fel a Kálváriára, hogy ott egy magyar nyelvű szentmisén vegyünk részt. A szentmise előtt magyar szentségimádás is volt. Ez különleges lehetőség volt az ott élő magyarok számára. A főpapi szentmisét Fazekas Zoltán Márton apát mutatta be.

Emlékezzünk ...

Sajnos az idei évben is búcsúznunk kellett két kedves tagtársunktól.

Cságoty Csabáné Reichenbach Márta

1945. december 25-én született echte német nyelvű bányász családból Csolnokon és elhunyt 2019. január 13-án Budapesten.

Fájdalommal, de az irgalmas Isten akaratában teljességgel megnyugodva emlékezem Mártámról, jó és hűséges feleségemről, aki váratlanul távozott 53 évi, szeretetben megélt házasságunkat követően.

Hálát adok Istennek, hogy Őt adta nekem életem társául, aki szorgalmas, termékeny és szelíd szeretetével színessé és békéssé tudta tenni – olykor a viharos külső körülmények közepette is – családi életünket. Márti 1964-ben érettségizett Esztergomban. Ezt követően még ebben az évben ugyanott felvételt nyert a felsőfokú tanítóképző intézetbe. Közben 1965 decemberében házasságot kötöttünk. Diplomáját 1967-ben kapta meg és falujában, Csolnokon kezdte meg tanítói pályáját. Később, hogy különélésünket megszüntessük feljött Budapestre, de csak óvónői állát kapott, így levelező tagozaton megszerezte az óvónői képesítést is. Családi házuk szanálása miatt 1974-ben Örmezőre költöztünk és itt az újonnan épült általános iskolába jöhetett tanítani, ahonnan 2000-ben

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

vonult nyugdíjba, de ezt követően is még számos évig tovább tanított. Sok gyermek köszönheti Neki áldásos munkáját. 1991-ben miniszteri dícséretben is részesült. Aranydiplomáját 2017-ben vette át.

A Morus Szent Tamás Egyesületnek kezdetek óta tagja volt.

Házasságunkból két gyermek született: Anikó és Zoli, akiket nagy szeretettel és gondoskodással nevelt. Mindketten igyekeztünk, hogy a jó Isten jelen lehessen családjukban, bár sok nehézségen kellett átverekedni magunkat, segítsége mindig velünk volt, hála Néki.

Halála, mint említettem nagyon váratlan volt és mindenkinek hiányzik, aki ismerte és szerette Őt, de különösen nekem.

Hamvai a kelenföldi Szent Gellért templom altemplomában a családi urnahelyen nyugszanak. Isten békéje és örök világossága legyen Vele!

Cságly Csaba

Antal Éva 2019. október 13-án, életének 82. évében, szentségekkel megerősítve tért haza az Atyai Házba. Az Új Ember Katolikus Hetilap a 2019. november 10-i számában a Szociális Testvérek Társasága így emlékezett meg tagtársáról:

„1938. május 13-án született Budapesten, négygyermekes katolikus családban. Már öt éves korában elhatározta,

hogy óvónéni lesz és nem megy férjhez. A templom kicsi gyermekként is vonzotta. A II. világháború alatti és az azt követő szegénység, a pincéből a szeme láttára elvitt édesapa, fokozták a mások szenvedése, a szociális igazságosság megvalósítása iránti érzékenységet. 1953-ban jelentkezett az óvónőképzőbe, 1956-tól óvónőként dolgozott. Sokoldalú tehetségét kamatoztatta a művészi torna és szertorna mellett a zenében is. Hihetetlen ötletgazdagsággal tervezett játékokat, sportszereteket, gyermekvédelmisként foglalkozott a problémás gyerekekkel, családokkal. Közösséget keresve megismerte az illegálisan működő szociális testvéreket, akikhez 1959-ben felvételét kérte. Elvégezte a kántorképző- és hitoktatóképzőt. Őt is hosszasan megfigyelte a BM. Első fogadalmát 1966-ban, örök fogadalmát 1973-ban tette le. A rendszerváltás után részt

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

vett a katolikus óvodák megszervezésében, a keresztény szellemiség és szakmaiság kialakításában, fejlesztésében. 1994-től a Katolikus Iskolai Főhatóság óvodai főigazgatójaként végezte a szakmai felügyeletet. Egész életében vérbeli óvónő volt, még 80 évesen is megtalálták régi óvodásai, de számíthattak rá családtagjai és a környezetében élők is. Segített, ahol lehetett, ahol tudott.”

Örmezőre 1978-ban költözött, több évet dolgozott az egyik helyi óvodában is. Nyugdíjazásáig a Szent Gellért Katolikus óvodában volt óvónő. Egyesületünknek a kezdetektől tagja volt. Aktívan részt vállalt az egyesület szociális tevékenységében és az utóbbi három évben az örmezői vándorevangéliumi csoport összefogója is volt.

Hamvait a kelenföldi Szent Gellért Plébánia atemplomának urna-temetőjében helyezték örök nyugalomba.

Uri Jánosné

Bevételi forrásaink

2019. évben a Nemzeti Együttműködési Alap és Újbuda Önkormányzata által meghirdetett pályázatokra adtunk be pályázati kérelmet.

A NEA-hoz benyújtott pályázatunkat elutasították a rendelkezésre álló keretösszeg kimerülésére hivatkozva. A várólista 402. helyére kerültünk, azonban kiadványunk megjelenéséig nem kaptunk további tájékoztatást.

Újbuda Önkormányzatához működési költségeink és kiadványunk nyomdai munkálataira, további rendezvényeink szervezésének költségeire adtunk be pályázatot. Az elbírálás során 100-100 ezer forint támogatásban részesültünk. Köszönet érte.

2019. évben az Örmező Ünnepen a Kossuth Lajos Gyermekotthon nem volt jelen, így adományt sem tudtak gyűjteni egyesületünk számára. Egyesületünk a tagok által felajánlott adományok értékesítéséből sikerült csak csekély összegű adományt gyűjtenünk.

A tagdíj, a magánszemélyektől kapott adományok, a közhasznúsági jogállásból származó 1 %-os adófelajánlás, továbbá az Erzsébet napi „Erzsébet kenyér” és az „Egymillió csillag a szegényekért” akciókban értékesített kenyerekből illetőleg gyertyákból befolyt összegek képezik még bevételeinket.

Mindenkinek hálásan köszönjük, akik adományaikkal, adóforintjaik

1%-ával támogatták egyesületünket és kérjük, hogy a jövőben is segítsenek céljaink megvalósítását.

Karitatív tevékenységünk

Továbbra is havi 5000 forinttal támogatjuk a Dévai Szent Ferenc Alapítvány munkáját.

Húsvétkor 52, karácsonykor 43 tartós élelmiszert tartalmazó szeretetcsomagot készítettünk, idős, egyedülálló lakótársaink és a rászoruló családok részére.

A szeretetcsomagok anyagi fedezetét a Kelenföldi Szent Gellért Plébánia Karitás Szervezete és a kapott adományokból származó bevételek biztosították.

A szeretetcsomagokat önkéntes segítőink vittek házhoz.

Újbuda önkormányzatánál beadható karácsonyi segélykérelmekhez szükséges kérdőívek beszerzésében, azok kitöltésében önkéntes munkatársaink az idei évben is segítettek.

Valamennyi önkéntes munkatársunknak hálásan köszönjük a segítséget!

Emlékévek 2019-ben

A Morus Szt. Tamás Egyesületünk igyekszik figyelemmel kísérni magyar hőseinknek, mártírjainknak és nagyjainknak szentelt hivatalos megemlékezéseket, emlékévket. Az állam által meghirdetett emlékév és jubileumok segítenek a napi események sokaságából egy kicsit kitekinteni és azokat az ismereteket felfrissíteni, amelyek a mi közösségünk számára is fontosak. Ebben az évben összegyűjtöttünk néhány nevezetes eseményt, amelyekről érdemes megemlékezni.

1. II. Rákóczi Ferenc emlékév

Az Országgyűlés 2018 novemberében nyilvánította a 2019-es esztendőt II. Rákóczi Ferenc emlékévének. Az emlékév kimondott céljaként fogalmazták, hogy 2019-2020-ban minél több rendezvényen legyen méltó megemlékezés II. Rákóczi Ferencről a nagyságos vezérlő fejedelemről.

Az emlékévét II. Rákóczi Ferenc születésnapján, március 27-én katonai tiszteletadás mellett nyitották a fejedelem szobránál, a Hősök terén.

Felsővadászi **II. Rákóczi Ferenc** magyar főnemes, birodalmi herceg erdélyi fejedelem. 1676. március 27-én született.

1705-ben a szécsényi országgyűlésen a **dux & princeps** címetek kapta, amely

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

mint „vezér és fejedelem” a magyar történetírás hagyományos értelmezése szerint „a haza szabadságáért összeszövetkezett magyar rendek vezérlő fejedelme” jelentéssel bírt.

A Rákóczi szabadságharc bukása után a fejedelem önként vállalt száműzetésben bujdosó társai körében 59 éves korában halt meg Rodostóban.

A vezérlő fejedelem hamvait 1906. november 5-én országgyűlési ünnepség keretében fogadták a Keleti pályaudvaron és innen szállították Kassára. *(Budapesten a Keleti pályaudvar és a Hatvani-kapu közötti utat azóta is Rákóczi útnak nevezik.)*

A Kassai dóm altemplomában a Rákóczi-kriptában helyezték örök nyugalomra a fejedelmet. Mellette kőkoporsójában helyezték el édesanyja Zrínyi Ilona és fia, József hamvait is. A másik három koporsóban a fejedelem Rodostóban meghalt társai nyugszanak, így gróf Esterházy Antal, Sibrik Miklós és gróf Bercsényi Miklós.

Újbudán több éves hagyomány, hogy a Gazdagrét-Csíkihegyek Általános Iskola udvarán, a Rákóczi Szabadságharc emlékműnél emlékeznek a fejedelemre és a kuruc hősökre.

2. Eötvös Loránd emlékév

A 2019-es évet – több magyar tudományos egyesület és intézmény kezdeményezésére – Eötvös Loránd-emlékévként nyilvánították. A Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében 2019. április 8-án, Eötvös Loránd 1919. április 8-án bekövetkezett halálának 100. évfordulóján tartották az Eötvös-emléknapot, amelynek fővédnöke Áder János, Magyarország köztársasági elnöke volt.

3. Mindszenty per 70. évfordulója

Az évforduló alkalmából 2019. február 13-14-én konferencián tartottak az Országház egykori főrendházi üléstermében „Mindszenty-per hetven év távlatából. Főpapi sorsok Kelet-Közép Európában címmel.

A konferencián „Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak” – ezzel idézettel kezdte köszöntőjét Latorcai János, az Országgyűlés alelnöke. Elmondta, a kereszténység minden időben az üldözöttek vallása volt, ám a huszadik század totalitárius rendszereinek brutalitása túltett az ezt megelőző korok erősza-

Örmezői Morus Szent Tamás Egyesület

kosságán. A kommunista pártok a polgári társadalom felszámolása után a keresztény egyházak ellen fordultak. A Mindszenty József ellen indított koncepciók per üzenete az volt, hogy ha az ország legnépszerűbb, legismertebb egyházi vezetőjét el lehet ítélni, akkor a további ellenállásnak nincs értelme. Mindszenty bíboros a szembenállás és a hűség mintaképe volt. Latorcai János végül arra emlékeztetett, hogy napjainkban a világ vallásai közül a kereszténységet üldözik a leginkább.

Hetven évvel ezelőtt, 1949. február 3-án koholt vádak alapján kezdődött a Mindszenty-per, amelynek eredményeként már néhány nap múlva, február 8-án a végletekig megalázott és drogokkal elkábított főpapot életfogytiglani börtönbüntetésre ítélte a kommunista népbíróság.

Mindszenty József hercegprímás az 1948. december 26-án történő letartóztatása utáni 39 napban a mártíromság súlyos fokozatait szenvedte el. Az ÁVO hírhedt főhadiszállásán, az Andrassy út 60. alatt fekvő pincékben a legszörnyűbb kínzásokat és megaláztatásokat kellett elviselnie. A hercegprímásnak a sok kínzás közepette maradt annyi lelki ereje, hogy a kikényszerített vallomásokra a neve után a c.f. betűket írta. A coactus feci annyit jelentett, hogy kényszer hatása alatt tettem.

Mindszenty József elmenekülhetett volna az országból a meghurcolása előtt, mégis a hosszú és felemésztő mártíromságot választotta. A profetikus értelmű püspöki jelmondata a Devictus vincit, azaz legyőzve győz mondat kapcsán gondolhatunk az előző rendszer 1989-es bedőlésére, a kereszténység jelenlegi helyzetére a világban, valamint Mindszenty József reménybeli boldoggá avatására.

A konferencián, a helyszínen is bejelentették az aznap délben nyilvánosságra került hírt, hogy Ferenc pápa jóváhagyta azt a határozatot, amely megállapítja, hogy Isten szolgája Mindszenty József bíboros, esztergomi érsek, Magyarország prímása hősies fokon gyakorolta a keresztény erényeket. Erdő Péter bíboros Rómában, február 13-án kiadott közleményben fejezte ki örömét, délután pedig hálaadó szentmisét mutatott be a Santo Stefano Rotondo-templomban, Mindszenty József egykori bíborosi címtemplomában.

Források:

<https://mult-kor.hu/megkezdodtek-a-rakoczi-emlekev-rendezyenyei-budapesten-20190328>

https://www.kozterkep.hu/3908/II_Rakoczi_Ferenc_szobra_Budapest_1955.html

<https://kirandulastippek.hu/kelet-szlovakia/kassa-dom-szent-erzsebet-szekesegyhaz>

<http://artnews.hu/2019/01/17/eotvos-lorand-emlekev-a-nagy-tudos-halalanak-100-evforduloja-alkalmabol-tudomanyos-ulesszak-a-magyar-tudomanyos-akademian/>

<https://www.magyarkurir.hu/hazai/a-mindszenty-per-hetven-ev-tavlatabol-konferenciat-rendezytek-parlamentben>